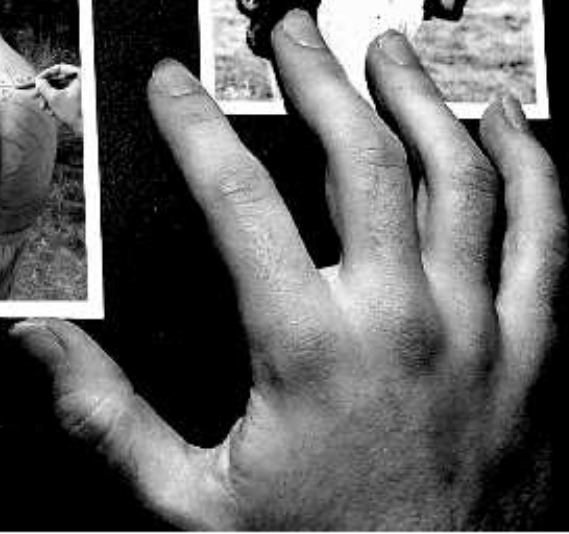


výtěr toho nejlepšího z astronomické expedice v Úpici

stěrač

expedice
2004



!!! WARNING !!!

Čtení následujících řádků jen na vlastní nebezpečí. V textu jsou použité vulgarizmy a sprostá slova, která mohou mít negativní vliv na morální výchovu mládeže, proto by jej nikdo neměl číst. Za obsah odpovídají autoři jednotlivých článků. Fšechny postavy a události jsou reálné, jakákoliv podobnost se skutečností je proto víc než pravděpodobná. Kontrolu pravopisu má na svědomí program ispell, obálka pochází od Pauliho. Všechny ostatní prohřešky proti spisovné češtině jsou buď ukazatelem kulturní různorodosti krajů, ze kterých autoři jednotlivých článků pocházejí, nebo podléhají básnické licenci. Sazbu v systému L^AT_EX 2_ε spáchal Zdeněček. Při přípravě této publikace nebylo zabito ani zraněno, natož sexuálně zneužito jediné zvíře. Bacha na ledvinkáře a zoufalce. Pan Modrý si za to může sám. Ovce rule!

!!! WARNING !!!

Motto: Expedice je továrna na platonické vztahy.

In memoriam: Věnováno Michalu Szozdovi (Nysa, PL)

Padl za dobrou věc.

Cest jeho památce.

Wtf?!

Zdeněk Janák

Zubří

Je to jako droga, na které se však stáváte závislí zcela dobrovolně. Ne však jen nějaké hulení, po kterém můžete mít pocit, že lítáte, ale něco mnohem silnějšího. Jde to rovnou do žíly, v okamžiku se rozšíří po celém těle a najednou nevnímáte nic jiného.

Každý den dostáváte dávku, že by jen co se za nehet vejde stačilo všem feťákům z Prahy, aby našli svoji vytouženou zlatou. A každý den si berete víc a víc... Pár dní stačí na to, aby jste se stali naprosto závislí a po zbylých čtrnáct dní se už jen vezete.

Je to fakt silné svinstvo. V těle proběhnou změny, které vás naprosto vyhodí z normálního denního režimu. Spánek se stane ztrátou času, tělo se dá stejně lehce přelstít. Jednotlivé dny ztratí svou podstatu – nezačínají ani nekončí a čas prostě běží. Ale jednou skončí a pak přijde to nejhorské – absták.

Pocity úzkosti, osamění a prázdnoty. V hlavě zní pořád stejná melodie bijících zvonů. I tělo chce své a odmítá večer usnout, natož se brzo ráno vzbudit. Účinek téhle geniální extáze ale vyprchá rychle a po zbytek roku vám nezbývá, než se trást na další dávku. Stejně jako opium z máku je i expa sezónní záležitost a během roku je jen pár příležitostí, kdy si šlehnout dobré nálady.

Obálku, ve které vám přišel *Stěrač* klidně zahodte, žádné barevné bonbónky s veselými ksichtíky se z ní už nevysypou, jen nechutná tyčinka. Ale prásknout si můžete přímo z tohoto sešítku. Rychle a zmateně v něm listujte a třeba uslyšíte šustění obracejících se listů provlhlého hvězdného atlasu. Přilepte nos na stránku s nejvíce textem a přivoněte si, jako když čtete kočičí knihu a třeba ucítíte tu zvláštní vůni toneru čerstvě nakopírovaných mapek pro zákrytovou proměnnou. Pro lepší atmosféru si ho čtěte za světla červené baterky. A jest-li furt nemáte dost, tak si vlezte do nějakých stísněných prostor (třeba do skříně), z cédečka nebo kazety pusťte Pink Floyd, album *The Division Bell* a klidně si otevřete i láhev dobrého vína.

Závislost na místě, času, ale hlavně lidech, kteří vám vkročili do života a nezapomenutelně ho změnila z zanechaly tak nesmazatelné zážitky v paměti a neobyčejné citové stavy v duši. Astronomie není jen o koukání na hvězdičky, ale to vy už přeci víte. Je třeba ji vychutnávat všemi smysly...

Shine on!

Expedice – pár dní poté aneb Když se tak ohlédnou

Onďřej Volčák

Vsetín

Tak už je to minulostí... 16 dní prožitých na pozemku hvězdárny v Úpici a v jejím blízkém okolí. 16 dní strávených se svéráznými lidmi, kteří si říkají expedičníci.

Ted' už nezbyvá nic jiného, než vzpomínat... vlastně zapomínat, jestli se chci opravdu vrátit do normálního života (já teda nechci, ale ono mi stejně nic jiného nezbyvá). Spání pod širákem, východy Slunce, hvězdná obloha, hudba, pěkné expedičnice, bazének, to vše se mi vrací znovu a znovu někde z hlubin paměti na povrch...

Letošní Expa byla mnohem živější a na různé bizarní příhody pestřejší, než ta předchozí. Nekonal se sice převrat ani jiné podobné akce skupiny M.O.R. (která se letos proměnu vůbec neprojevovala), nestavěl se ani hangár (kdysi místo, kam chodila spát expediční „elita“) zato ovšem mnoho zajímavých aktivit přibýlo, např. preventivní polévání vodou (kdysi činnost projevující se akorát při zmíněných převratech), díky němuž se možná zabránilo dalšímu výskytu úžehů. Zdá se vám někdo až nezdravě suchý??? Žádný problém, stačí si napustit do svého ešusu něco málo vody a pak už se jen trefit... Dotyčný rozhodně nebude šetřit vulgarizmy, nakonec se ale s největší pravděpodobností do této úchylné a infantilní hry zapojí také. To byl i případ Leona M., který zrovna nic netuše procházel okolo hloučku již značně zmáčených expedičníků. Zasažen se s výkřikem „Ku * * y nevděčný!!!“ odebral někde za roh... načež se vzápětí přiřítíl s kýblem... Čím to, že se nakonec terčem této zvrhlé zábavy staly osoby ženského pohlaví... chudák Katka P., která ten den málem neoschla...

Voda byla na Expedici všudypřítomná... ať už ve formě kapalných srážek nebo např. jako souvislá dvoucentimetrová hladina na podlaze v umývárkách... za vodou se dělaly i výpravy, čímž nemyslím nic jiného, než cesty ke splavu... obyvatelé města Úpice by stěží měli odvahu vymáchat si v Úpě pouhý hadr na podlahu (rým?) člen Expedice se do této vody ponoří celý... a pokud ne, ostatní mu vždy pomohou. Takto dopadl i jistý Mr. Blue... zbytek Expy proto raději obhlížel ve vodě dovádějící děvčata z bezpečné vzdálenosti (ze zdi v zatáčce...) na pozemku hvězdárny ale opět pookřál a neváhal pozvat většinu expedičnic na různá romanticky vyhlížející místa... do sprch, kolem hvězdárny, k sobě do stanu, na diskotéku za celkovou útratu 20 Kč atd... Jediný, kdo si zachoval při jeho aktivitách chladnou hlavu, byl asi jenom veterán Jarda... s podobným případem se tady na Expě totiž nesetkal poprvé... a ani ne naposled...

Poněkud zábavnější byly i vycházky do města za nákupy... teda pokud jste tuto trasu absolvovali s Jakubem M. a Martinem R. Ti dva se totiž dlouho hledali... jejich hádky zněly neskutečně komicky a dalo mi dost práce uvěřit, že jsou dílem improvizace... zvláště ta, při které si Martin R. sedl na okraj silnice a odmítal s Jakubem M. dále pokračovat v chůzi.

Jakub M., alias Colonel je vůbec zajímavou postavou. Rozhodně s ním není nuda, jak jsem se už několikrát přesvědčil při společné cestě městem (ona je sice Úpice dědina jak vyšitá, ale ne každý sa vypořádá s Mongolama a dostal za to městský statut... kdoví, čím je ožrali...) jeho ostríživým zrakem neunikne jediná pohledná samice (pardon, osoba ženského pohlaví), takže se nemusíte obávat, že snad přehlédnete nějakou pěkně vytvarovanou prdelku uvězněnou v riflovině nebo jiné látce. Krom toho je zážitky z cestování přes Bulharsko stojí taky za vyslechnutí. Jediný, kdo pro jeho zhýralý promiskuitní život nemá pochopení, je již zmíněný Martin R., kterýžto každý jeho „úlet“ (a zároveň i můj, pádž s Colonelem docela padneme do noty :), komentuje slovy: „Ježíšmarja, vy jste takové prasata, to je děs!“ Jo, to sme, chro chro...

Do koho se obout tentokrát? Vidím to na naši pozorovací skupinu zaměřenou na deep-skye... Fidel a NeNKE, dvě individua nepříliš se lišící svým chováním od dvojice kanadských komiků Terrance a Phillipa ze seriálu Městečko South Park. Jejich zážlost o zatahání za ukazováček doporučuji ignorovat. Mimoto se, jejich zásluhou samozřejmě, nemusíte vůbec znepokojovat o svou dobrou pověst... rázem máte sekeru U Žížky i U Plotu, bez ohledu na to, jestli jste tyto podniky někdy navštívili. Nemluvě o jejich neustálém roze-

bírání problematiky Karibské krize... Fidel měl ještě k tomu až panický strach z NKE. S jeho zdravotním stavem to začínalo být opravdu vážné a tak nezbývalo nic, než zahájit léčbu Alpanolem. Pro omezení vedlejších účinků nejlépe filtrovaný přes kostku cukru... větrový bombón snadno a rychle...

Vedoucím mé skupiny byl Gómez, ambiciózně to vyhlížející osoba... za každou cenu si chtěl ubránit svůj post vedoucího... nejčastěji před Terezkou Š., která ho zastupovala v nepřítomnosti. Ani to mu ovšem nebránilo, aby se rázem změnil na Zlého Goma a aby proháněl své potencionální konkurenty po pozorovacím stanovišti... chudák Terka. Nicméně Gómez postupuje neustále výš a výš, co se týče expediční hierarchie... nechme se překvapit na příští Expedici:).

Odstupující vedoucí celé Expy, Michal Š., rozhodně neváhal zneužívat své postavení, kde se dalo... předbíhání ve frontě na jídlo byla jen špička ledovce... v případě nevhodných pozorovacích podmínek okamžitě nařídil promítat StarTrek... každý si vlastně mohl vybrat: buďto pozorovat nebe přes díry v oblačnosti či přes vrstvu cirrů („Švandovo jasnó“) nebo civět na zeď přednáškové místnosti, jak loď Enterprise, se všemi těmi divnými entitami na palubě, putuje vesmírnými hlubinami vstříc dalším dobrodružstvím. Já osobně bych to viděl na možnost třetí, a to vzdálit se více než 50 metrů od hvězdárny a tam, za pomoci pana Müllera, rozjímat o životě a jiných důležitých věcech. Ale zpět k Michalu Š.... díky svému již předem ohlášenému odstoupení z postu vrchního velitele si nekladl žádné morální zábrany, protože vlastně neměl co ztratit. Výrazy typu „Ty p**o!“, „K****e!“ nebo „D*ž h**u!“ proto byly na denním pořádku. Nechci si představit ten šok, který museli zažít nováčci při zahájení Expedice... ani tehdy už neneslo Michalovo vyjadřování žádné známky kulturnosti.

Jenže netřeba poznamenávat, že výrazy typu „kulturnost“ nebo „morálka“ jsou na Expedici něco cizího... co si budeme nalhávat, chování expedičnicka postrádá jakékoli znaky připomínající druh Homo Sapiens Sapiens (kromě těch základních, jako že chodí po dvou, i když ani to nebývá někdy pravidlem... zvláště po návštěvě jistých podniků...) vlastně se není čemu divit, protože Homo Sapiens Expedičnikus je svým způsobem separovaný druh, vyvrhel, ke kterému se lidská společnost příliš nehlásí. Špatné hygienické návyky, závislost na alkoholu, bujarý noční život, to jsou jedny z mála důvodů, proč tomu tak je...

Své zkušenosti s druhem Homo Expedičnikus mají i místní zahrádkáři... bohužel ti se na plenění zahrádek tak trochu připravili – na většinu plotů v okolí hvězdárny nalezneme ostaný drát a za nimi často číhajícího nejvěrnějšího přítele člověka. Gulášek, řeknete si, jenže při představě kontaktu s jeho čelistí přejde chuť skoro každého...

Každopádně odmítám přijmout fámy typu, že by snad expedičníci dělili zvířátka pouze na jedlá a nejedlá... vždyť co třeba Tim, Pingů, ještěrka, kobyłka z umývárky, ježek, zajíc (nikoliv Lepus Dipólus, ale zajíc, co chodil za penthouse) a spousta dalších milých tvorečků, se kterými se udržuji vztahy skoro na úrovni vztahů příbuzenských... První dva uvedení, Tim a Pingů, jsou nerozlučnými společníky Katky D. Provázejí ji na každém kroku, takže nechyběli ani při nedělní návštěvě Adršpachu... přítomní zahraniční turisté jen nechápavě kroutili hlavami, nechybělo několik podezření na úžeh... Jestli se bude situace opakovat, tak do Adru už zamíří opravdu jen místní...

Skupinek, které se o neděli rozjely dělat ostudu do okolí, bylo hned několik. Za zmínku stojí i skupina, jejíž členem jsem byl i já (ijá ijá). Expedičník se zkrátka a dobře nesmíří s tím, že je turisticky zpřístupněn pouze 1 km josefovských podzemních chodeb, proto neváhá si tuto trasu zpříjemnit dalším průzkumem chodeb vedlejších, jinak neurčených k běžné prohlídce. Marne bylo upozornění průvodkyně, že se ztracení návštěvníci nehledají, pouze se po delší době odklidí jejich bezvládné tělo (pokud se vůbec někdy nalezne). Jedno je totiž vždycky jisté – jestliže expedičnicka upozorníte, aby neodbočoval vlevo, můžete vsadit cokoli, že zahne do první levé chodbičky, kterou uvidí... něco, jako když dáte pokusné kryse v labyrintu na konec chodbičky syreček...

Když tak píšu tenthle pamflet, nenapadá mě jediná příhoda související tak trochu s astronomií. Pozorovalo se, to jo... jen už si nemůžu vzpomenout co, kdy a jak. Pro

tyto záležitosti sloužil přece pozorovací deník... poznámek k jeho vedení zaznělo z úst vrchního vedoucího hned několik... ono každý taky nemusí brát na vědomí, že hvězdy jsou kulaté, že mají být kolem zákresů rámečky, že se data pozorovacích nocí obvykle píšou lomená atd.

Nakonec je třeba zavzpomínat i na expediční bazénky – letos toho zažil opravdu hodně (nutno dodat, že na to i ke konci Expedice vypadal)... i on prošel během expedice značnou změnou, resp. jeho obsah: při začátku Expy se mohl pyšnit nádherně průzračnou, Savem vydezinfikovanou vodou... jak čas plynul, voda se zabarvovala více a více do zelena, až nakonec získala svou typickou, hustou, sytě zelenou, barvu... jo mimochodem, taky bylo kdysi vidět až na dno...

Co říci na závěr? Snad jen to, že se Expedice'04 opravdu vyvedla, i když její průběh nebyl dvakrát poklidný... za což můžeme být vděční hlavně trutnovské hygienické stanici... právě její zásluhou se může letošní Expedice pyšnit přívlastkem „Vytřená“. Jinak děkuji všem expedičnickům za příjemných 16 dní, Michalu S. za poskytnutí přístřešku (resp. za poskytnutí úložiště mého vybavení, poněvadž kvůli trvale udržovanému chaotickému (ne)pořádku ve stanu jsme museli chtít spát pod širákem), Honzovi D. za hudbu, Šárce B. za půjčování houslí, Lence Z. a Paulimu za hudební počiny a další věci, Colonelovi a Martinu R. (za tu třicítku do spacáku, kterou jsem odmítnul jen z pouhopouhé zdvořilosti a také z panické opatrnosti... dobson je prostě křehká optika... i když s dvacítkou to jde... někteří mají zkušenosti, že Petře:), Fidelovi a NeNKEmu za zatažení imaginární sekery U Žizky i U Plotu, osobám příkládajícím na oheň při závěrečném táboráku, dále samozřejmě vedoucím, Gomézovi za vedení naší skupiny, Terce... a všem dalším, kteří udeřali Expu tak skvělou, nádhernou, báječnou, jedinečnou, nezapomenutelnou...

Zároveň se omlouvám všem, kteří se po přečtení tohoto pamfletu cítí kdovíjak dotčeni či uraženi a taky těm, které jsem (bohužel) urazit nestihl... napravím... (Pozn.: Původním autorem výše uvedené fráze je ten holohlavý pán nebo možná ještě někdo před ním, každopádně se mu taky omlouvám).

Teď už zbývá se akorát zbavit post-expediční deprese, upíctivity nebo jak se jí říká... v lednici se chladí Sauvignon, MoPr, Zinfandel a další... ale tímhle už opravdu ne... někdy příště!

Expedičník Gustav, teď už vlastně Ondřej V. ze Vsetína a vůbec, už mě to všecko s * * * !!!

Astronomická expedice – pátek 6. 8.

Bedřich Chrastina

Nové Sedlo

Přijel jsem poprvé na hvězdárnu v Úpici. Po velmi únavné, 300 km cestě, jsem byl „mírně“ zničen. V tomto stavu jsem si začal stavět stan. Hledám stan a v batohu, kde měl být, nalézám pytel jiných věcí, ale stan ne. Nakonec byl v jiném batohu... Stan mi nejde postavit. Stan mi opravdu nejde postavit. No, nakonec jsem stan postavil – úplně blbě. Do tohoto neštěstí přišel můj inteligentní otec (ten co mě sem přivezl) a začal mi radit...

Bezva, mám stan, ale co teď? Nikoho jsem tu neznal a tak jsem zmapoval (nenápadně) ostatní. Potkal jsem nějakého holohlavého, na plešku ostříhaného pána, který o sobě prohlašoval, že je doktor (no upřímně tomuhle člověku bych skalpel nesvěděl...)

Nakonec jsem zůstal zavřený ve stanu. Večer nás svolali k ohništi. Něco nám povyprávěli a dále jsem měl volno. Nutno dodat, že zapálili oheň – který hořel celých 8 minut. Zbytek dne jsem byl zavřený, či chcete-li zabarikádovaný, ve stanu. Vylezl jsem jedinkrát, a to když jsem potřeboval na záchod.

(korekce Klára Pasečná)

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)*

2004: Vytřená expedice

Jiří Dušek

Brno

No, já jsem čtvrt roku jedl antidepressiva.

Já jsem se pro změnu před návštěvou zubaře počůral!

Cha, já se počůrával až do svých patnácti a dokonce jsem kvůli tomu jezdil do speciálního ústavu.

No, já jsem chodila do oční školky... Já jsem chodil rok k psychologovi... Já se pokusila otrávit prášky...

Už dlouho jsem nepřemýšlel, proč vlastně jezdím na Astronomickou expedici na hvězdárnu v Úpici. Teď ale vím, že to rozhodně není kvůli astronomii. Tedy, oblohu mám pořád rád... Když létaly Perseidy, vytáhli jsme na louku za Bečvářem reprobedny a poslouchali Čtvero ročních období... Já ležel na zemi, ruce rozpažené a zíral na slzy svatého Vavřince... Jo, to jsou ty okamžiky, kdy si na zlomek sekundy uvědomíte, jak fantastická je víra v krásu, v přátelství a v život samotný... Vaše tělo se propije skrz planetu, váš zrak uchopí tornádo hvězdného přílivu, vaše duše se vznese až k samotnému horizontu událostí a vy se rozbrečíte nad krásou noci.

„Paní pokladní tady není,“ řekla asi čtyřletá holčička, která vyšlapala po schodech ze sklípku nahoru, tam někam k nám.

„My jsme z hvězdárny,“ prohlásil suše Goméz.

Holčička vyplázla jazyk.

Goméz vyplázl taky jazyk a udělal na holčičku dlouhej nos.

Čtyřletá holčička(!) ukázala fakáče.

Goméz a já jsme ukázali fakáče.

Holčička začala křičet „pičo, pičo!“.

My konsternovaní začali ustupovat.

Krásná, usměvavá holčička dál křičela „pičo, pičo“ a navíc začala Goméze mlátit nějakým plyšovým mončičákem...

Utekli jsme...

Letošní expedice byla zvláštní. Na jednu stranu poklidná, ale na druhou stranu jsem se už dlouho necítil v neděli večer, pár hodin po odjezdu z Úpice, doma tak smutně. Bojová hra, kdy jsem získal několik modráků, vychlazené písko na opět otevřeném koupališti, báječný dárek, jenž jsem dostal od kamarádů k narozeninám, noční rozprava s Marcelem, Abi balonář, tekutý dusík v bazénku, rakety, co nevystřelovaly padák, suchý led, co vybuchoval pod hladinou, ale také nápadně modrá planetka Vesta v těsné blízkosti hvězdy 3 Cetus a moje skupina skvělých nováčků... To všechno si člověk prostě musí nejen užít, ale přímo vychutnat.

Ty, Jirko, jak se oficiálně jmenovala naše skupina?

No přece leukemičtí kokoti, ne?

No, dobře, ale to přece nemůžu říct doma...

No, tak teda nováčci. A prosím tě, co se dělo na expedici, to se doma nevypráví...

To samozřejmě.

Ano, na expedici nejedím kvůli astronomii, i když hvězdný prach stále hltám všemi doušky, ale kvůli těm báječným lidem... Je to neuvěřitelné, ale do Úpice každý rok přijdou neuvěřitelní šílenci. Jistě, doma jsou tito matematicko-fyzikální blázni za blázny. V podkrkonoší se však alespoň na čtrnáct dní ocitnou mezi svými a mohou vyniknout... Do Úpice, alespoň mám takový pocit, totiž nejedí cizí lidé. My všichni se známe moc dobře, i když jsme se třeba ještě nikdy neviděli. Skutečně... Kde jinde si chlapi pomalují zadky centropenkou, aby své pozadí ukázali sestřičce při výtěru na salmonelu?. Kde jinde se poslouchají radiometeory? Kde jinde lidé čekají každé ráno na východ té otravné plazmatické koule? Kde jinde se přepalují mp3, jak o život? Kde jinde si lidé hrají s radiokativními zářiči a snaží se zprovoznit mlžnou komoru? Kde jinde ztloustnete o půl kila za den? Kde jinde si léčíte slepotu Rohanolem? Kde jinde vás fascinují krásný bradavky?

Kde jinde se můžete ve čtyři ráno koupat v nádherně teplém bazénu? Kde jinde se chladi pivo a meloun tekutým dusíkem? Kde jinde si vykládáte o svých největších životních traumatech, máte z toho srandu a ještě si utahujete z těch druhých? Kde jinde? Ne, bylo by toho spousta a nemá smysl plýtvat časem. Vždyť je ho tak proklatě málo!

Já vám uteču...

Neboj, Mariánko neutečeš. My s tebou budeme celou noc.

Ne, já vás pozvracím a až se půjdete umýt, tak vám uteču.

Loňská Expa byla divná... Mé nejbližší přátele opouštěly dlouhodobé přítelkyně i dlouhodobí přátelé a všichni se tak nějak potáceli v depresích. Nakonec došlo i na mne. Fotku jsem roztrhal, bolestné vzpomínky rozpustil v alkoholu a rychle se zapojil do sebezáchovného soukolí. My všichni od té doby nasáváme krásu každé vteřiny. Ne, krásu ne... Spíš bizarnost každé vteřiny... Ano, antikristi, cynici, cholerici... my všichni teď milujeme svůj pocit viny... naše krev má stejný rytmus, naše srdce stejné stahy a už je zase o čem psát. Nebe je dar, ve kterém se ukrývá návod. Návod na cestu do neznáma. Na cestu vydlážděnou skvělými doutníky, kvalitním vínem, hořkým pivem a kyprými tvary nádherných, ale skutečně moc krásných holek. A především báječnými zážitky, co se vám prokopírují hluboko pod kůži, až do míst, kde se tvoří krvinky, rodí se spermie a probublávají jemné signály neuronové sítě. Slzy nezůstaly, naopak vytryskl proud nových, unikátních zážitků, ke kterým bych nikdy nedoplul. A to by byla hrozná škoda.

Zip... zip... rána do hlíníku... a budu spát v ligových tričku!!

Ano, jsem hrdý, ne to není výstižné, řekl bych, že jsem nadšený z Expedice. Už po několikáté jsem si totiž uvědomil, že mi dala téměř všechny mé výjimečné přátele. Že mi umožnila prožít unikátní, nenahraditelné okamžiky, kdy ztuhne vzduch, všechny molekuly kolem vás najednou ustrnou, čas zkamení, praskliny na duši se zacelí, prostor se stane průhledným a vy s úžasem proplouváte okolním časoprostorem. Čural jsem skrz plot a díval se na výjimečnou Venuši doprovázenou Saturnem. Ležel jsme na střeše s Markem a poslouchal šum meziplanetární hmoty. Klečel jsem na lavicích před kuchyňkou s mými svěřenci a koukal na sluneční skvrnu. Utíkal jsem od hořícího doutnáku, co trčel z malé rakety. Doufal jsem, že Abi povolí start svého balonu. Opřel jsem se o okno a napil se rumu, co zbyl po omáčce k buchtičkám. Zavřel jsem oči a představoval jsem si dotyky některých ženských. S radostí jsem strhnul gumovou oponu z mého dárku. Křičel jsem, když jsme s Markem bourali bečku. Dal si dvě piva s Begim, deset Krákorů s Abim a Mírou, dva čaje s Vendulou a tři sloky s Erwinem. Zavíral jsem oči, v okamžiku, kdy číšník přicházel s dalším panákem. Honil jsem husí kůži, když mne děvčata chladila na mé čerstvě oholené hlavě. Ležel jsem na cestě a vychutnával krásu jedinečného okamžiku. S prachem v krku jsem si poručil prvního Krákoru. Oslepen tmou jsem házel kus molitanu na vystrašené expedičníky. Se zatnutými svaly jsme skočil do bazénu. S radostí jsem otvíral s Marcelem čtvrtou lahev bílého, dvacátou lahev červeného s Honzou, druhou lahev tvrdého s Mariánou a osmdesátého lahvače s Pájou. Smrtka si nás jednou obrátí, ale tohle všechno zůstane. Alespoň jednou za život musíte něco takového zažít, jinak nevíte, o čem je vlastně řeč. Urání nezemřela. Jakkoli je digitální, oči pořád ještě neumdlely. Dívat se na hvězdy, sledovat první fotony Slunce tam někde za nekonečným Odolovem, vychutnat si první doušky ledové vody z bazénku, nacpat do sebe patnáct knedlíků... Kdo nás vlastně stvořil? Proč? I kdyby to mělo být jenom pro tyto okamžiky, pak se to podařilo více než skvěle. Kam šlápně Expedice, tam vyrostou podivuhodné zážitky. Neuvěřitelné. Chce se vám křičet, nechcete zůstat sami, nechcete sedět před počítačem v anonymním bytě a pleskat do klávesnice tato bezbřehá slova. Expedice je pán i sluha. Někoho povede, někomu pomůže. Každopádně vám ukáže fantastickou cestu do neuvěřitelného nitra podivuhodného vesmíru.

Ty veliteli, nevádi ti, že šukám svoji tužku?

Ne, proč by mělo. Hlavně už najdi tu M11.

Pro mne osobně se Astronomická expedice stala srdeční záležitostí. Nevím, jak je to možné, ale do Úpice jezdí vesměs báječní lidé. Rozumím si s nimi, můžu s nimi diskutovat

po celé hodiny, s řadou z nich bych mohl žít na pustém ostrově a dveře od mého bytu jsou jim navždy otevřené... A až přijdou, nechám se spolu s nimi vystřelit do nekonečného vesmíru a budu – nadšeně, s největším zápallem – hledat inspiraci pro další život. Osud nás vodí různými místy, já osobně mám ale jasno: Na expedici je kurevsky dobře a já doufám, že se to i příští rok zopakuje. Jo, už se vidím... Jsou čtyři ráno, stojím u spodní branky, hledím do mlhy nad Úpící. Už je dost jasno, takže poslouchám skřípání vzdáleného vlaku, šklebím se na svoji kámošku a zakopávám o svého kámoše. Oči se mi zavírají, tělo je příšerně unavené, ale já prostě nechci ještě chvíli spát. Víno mi dodalo sil. Kolem projde někdo na ranní šichtu, na parkovišti krákorá omladina a kopule se otáčí za Měsícem. Mariána přichází s tyčinkami, Góméz otvírá lahev bílého, Pája sedí na plastické židli, Marek do něj píchá hliníkovou tyčkou, Leon nese pečínku, Terka si jde pro plastický hrníček a David nám všem posílá esemesku. Tam někde v dáli, pod rouškou rozostřeného přízraku, pak stojí všichni mí další přátelé... Ještě chvíli si chci tohle všechno v sobě uchovat. Aspoň na zlomek života. Od této chvíle až do smrti.

*Publikováno na stránkách Astronomického deníku
(<http://denik.hvezdarna.cz>)*

Astronomická expedice – sobota 7. 8.

Bedřich Chrastina

Nové sedlo

V sobotu jsme měli budiček v 9:30. Vstával jsem v 8:30. Nevím kdy je snídane a tak jsem se byl podívat na nástěnku která visí u kuchyně. Pojednou pozoruji, že se u kuchyňského okénka začínají slézat davy s ešusy a hrníčky. Popadl jsem tedy svůj milovaný hrníček a šel jsem si stoupnout do fronty. Snídane byla dobrá, ale kdybych se nezbudil, tak o ní ani nevím (vedoucí se neobtěžovali někoho budit).

Při snídani jsme byli obeznámeni s chodem a nechodem hvězdárny. Také jsme se měli představit a říci něco o sobě. Už ani nevím, co jsem o sobě řekl (to víte ke stáří paměť slábne...) Po snídani jsme dostali test. U testu jsem měl hrozné problémy už u první otázky. Tak jsem si prostě tipnul (asi jako každý...) [1. otázka zněla: „Uvedte své jméno a příjmení“ (*pozn. Korektora*)]

Po testu jsem měl trochu obavy, že mě dají do skupiny s oním doktorem. Na obědě jsem si všiml zvláštní věci: Vedoucí přicházejí jako poslední, ale jídlo dostávají jako první (divné že?). Během oběda na nástěnku vyvěsili rozdělení do skupin. Dozvěděl jsem se že jsem ve skupině se slavným leukemikem doktorem Duškem. Před hvězdárnu vytáhli dalekohledy. Byl jsem se na ně podívat: všechny vypadaly že pamatují 2. světovou válku. Přicházející doktor mou domněnku potvrdil. Po zbytek odpoledne jsem rozjímal nad nesmrtností chrousta.

Večer, po večeri, která byla večer, jsme si rozebrali po skupinách dalekohledy. Už jsem se těšil na první pozorování (v Úpici). Také jsem zjistil, že pan doktor inženýr Dušek, leč na to nevypadá, se na obloze vyzná. Tak jsme pod jeho vedením odpozorovali celou spoustu zajímavých objektů. Moc se mi líbila skvělá a jedinečná púlnoční svačinka. Poté jsme se dobrovolně oslnili měsícem, oslnění a ozáření jsme šli spát...

(korekce Klára Pasečná)

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)*

Vesmír je velký. Fakticky velký. To byste nevěřili, jak je hrozivě obrovitánský velký, že z toho zůstává rozum stát. Myslíte si třeba, že drogerie ve vaší ulici je daleko, ale proti vesmíru je to úplný houbý.

Douglas Adams: Stopařův průvodce Galaxií

Poezyje

Pavel Karas

Příbor

O Babylonu českého jazyka

Větší půlka
tam byla dýl
bo šalina
není krokodýl
nepočká

O Jirkovi

Z pudu
zaháněl nudu

O bolidu

STOOOO
 OOOO
 OOO
 OP!

O vodě

Úpice ve svém živlu
ve vodě
Plav na splav
tváří v tvář nehodě
Hadice už tancuje
sleduješ to řader dmutí
bazének je na spadnutí

O andělu s červeným křížem

Fascinován něžnými prsty
Okouzlen
Prsty,
před kterými nezůstal žádný trn v patě
Utajen
Prsty,
kterými i jehla bodá z lásky
Prsty
Krásné plavovlásky
V šumu
Jódů per oxidů
Prsty
Utkané z bolidů

O lásce

Je to vůně probouzející kávy
její dech, zvuk
Je to lehnout si do mokré trávy
a vědět, co je Bůh
Je to Bůh

A není to zlo
znetvořené k nepoznání
Viníci
zůstanou potrestáni

O chladném ránu

Ještě jed dou
se vys brkat
Ještě jed dou
daposledy

O haiku

Bouloňský haiku
loni tak opuštěný
ztichls a zmoudřel

O Beče

Monty nebuď vyděšený
z úsměvu
z tónů
z vůně
z přemíry sladkého nic
Slova jsou jen
vzduchovka v rukou dítěte
V uších pulzuje krev
jako by chtěla uniknout
a stát se strukturou Vesmíru
A hvězdy opilé vínem
pořád někam utíkají
kruci

Astronomická expedice – neděle 8. 8.

Bedřich Chrastina

Nové Sedlo

Do nedělního rána jsem vstával mírně nevyspalý (není se co divit po včerejší odpozorované noci), ale výborná snídaně mě postavila na nohy. Jediné co mě trochu vyrušilo bylo, když se „Holohlavý pán (pan doktor Dušek)“ svlíkl a skočil do bazénu. (to víte: I muži mají své dny ...)

Po snídani probíhala moje oblíbená aktivita – volno. Nevím jak ostatní, ale já jsem volný čas strávil prostým válením (se) ve stanu. Po tomto balzámu na duši jsme se my, nováčci, sbalili a vyrazili do přednáškového sálu vyrobit atlas hvězd. Jsem rád že jsem nováček, protože jsem se dozvěděl, že kdo tu už byl, musel si atlas zaplatit, a to částkou 300 Kč. Atlas se lepil, takže lepidlo, kterého bylo málo, se stalo velmi rychle nedostatkovým zbožím. Co mám budu vyprávět, můj atlas vypadá jako velmi stará, věkem zničená, napodobenina knihy. I tak jsem na něj hrdý.

Poté co jsem dokončil „atlas“, tak než by řekl astronom, byl oběd. Do fronty na oběd jsem přicházel jako 5. a jídlo jsem si bral jako 11. (Zatracení vedoucí...) Kuchaře jsem řekl, že chci 1,16 kopečku rýže, dostal jsem 2,95 kopečku... Po velmi intenzivní době strávené na záchodě (pozor, ne kvůli jídlu, ale podotýkám že jsem si vychutnal každý okamžik) jsme pokračovali v „odpočinku“.

No a kolem 17:24 SELČ jsem si šel pro čaj a od „Holohlavého doktora“ (teď už suchého) jsem dostal úkol napsat tento článek. Tak ho teď píšu a je to zajímavé, totiž lepší prostředí jsem si nemohl vybrat. Napravo ode mě si parta lidí čte vtipy a na straně levé jiná parta vrčí s modelem letadla... Pomalu končím a doufám, že jsem vás uvedl do obrazu toho, co se dnes událo. Snad se vám můj článek líbil, a jestli ne, tak máte smůlu, protože jste si ho už přečetli...

(korekce Klára Pasečná a Katka Paloušová)

Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(http://www.astronomie.cz)

Expedice – skoro týden poté aneb Lepší je se neohlížet(!)

Ondřej Volčík

Vsetín

16 dní a zanechává to takové stopy. 16 dní s chichty, které bych potkal možná tak akorát na srazu APO... a pak už jen v Kromčlů či v Bohnicích připoutané napevno k lůžku... ani ta Rowlingová by asi neprotestovala...

První týden bez Expy je opravdu ve znamení depresí. Zvuk kolejnice, na kterou si člověk za těch 16 dní skoro zvykl, už dávno utichl... expedičníci jsou zalezení ve svých „doupatech“, na kolejkách, v kancelářích a všude možné... některé asi dlouho neuvidím, tak jsem vděčný aspoň za to ICQ (kdyby nebyli zrovna všichni offline...) krom toho mi ve snech straší Mr. Blue (grrr!) a chodí za mnou jako můj stín. Po probuzení nadávám jak dlaždič, na druhou stranu jsem ale zase rád, že to byl jen pouhý sen...

Nicméně zážitky se vracejí pořád... a s nimi se i já vracím na místa, která jsem během Expy rád navštěvoval... zase přeskakuji přes volně roztroušené slaměné kvádry na poli, uléhám pod zvučící reprobedny v Bečce, otáčím se v podivné kovové konstrukci s lahví Cabernetu Moravia, padám do bazénku vstříc zelené kapalině... ba co víc, nevidím před sebou jen pouhé útržky, ale ucelený, souvislý děj, sled událostí, který byl můj mozek ještě schopen pojmut jako celek... čemuž se upřímně divím... a co víc, některé děje se už automaticky přiřazují ke konkrétním datům, což považuji skoro za zázrak... tak tedy:

20./21. 8. 2004: Noční putování městem/městečkem/dědinou Úpíci... procházíme se s Paulim, Lenkou a Šárkou. Naše cesta vede i kolem Plotu, kde vysedává většina našich vedoucích spolu s bývalými vedoucími... a Marianou, která se evidentně nemůže dočkat zítřejšího rána... cílem našeho putování je Benzinka, se zavírací dobou ve 22:00, což jsme ovšem nemohli tušit... takže pokračujeme směr Žižka... U Žižky potkáváme zbytek expedičníků (jak překvapivé, že?)... i se skupinou meteorologů sedících ve vnitřních prostorách hostince. Po chvíli se všichni odebírají na půlnoko. Ta se vydává až v 00:15, což neovlivnil ani zásah vrchního vedoucího... Švanda netrpělivě poklepává na okno kuchyňky se slovy „Tak co je s tím jídlem?“... ale hlas zpoza okénka řvoucí upřímně „Nepí**j“ mu dává jasně najevo, že jídlo hnedtak nebude. Po půlnoce se zábava přesouvá do Bečky... neočekávané tam po nějaké chvíli dorazí i pan Ledvinka... „Tady byla prý nějaká diskotéka nebo co...?“ V duchu děkuji za to, že není život prostý ani

takovýchto překvapení, při kterých si člověk smíchy málem natrhne bránci... stěží bych někdy uvěřil, jak bizarně se proplétají nitky osudu... děkuju, už si ale nepamatuju komu (Taranis, Teutates, Esus nebo ještě někdo jiný??? Věčné dilema nás, pohanů). Po otázce „Víte, že jsou dvě hodiny?“ odchází. Chudák, říkám si po jeho odchodu, on ten strip-bar evidentně nenašel... a pak, že kdo hledá, najde?

V duchu zhýralých dýchánek, ne nepodobných těm starořeckým (dionýsovským) se odehrál celý zbytek noci... důkazem toho jest, že si další průběh oslavy moc nepamatuju... snad už jen to, že přišla i Iva Boková. Teď mě napadlo, jestli náhodou pak nepřišli i Martin R. a Katka D. Je to možné, ba až pravděpodobné...

Probouzím se v 6 hodin ráno na podlaze Bečky. Vedle mě někdo taky spí, ale už ve spacáku... dobrý nápad, říkám si, a jdu k sobě do stanu pro vlastní spacák s karimatkou... zalehnout na další čtyři hodiny...

Vracím se zpět proti proudu času... Noc z 16. na 17. 8. 2004. Na pozorovacím stanovišti je opět veselo – skupinka pozorovatelů znásilňuje Švandu. Já se radši věnuji pozorování, už ale nevím čeho... NGC 6633? Špatné pracovní podmínky se projevují naplno. Morálka je pokleslá. Arcikokot, pln otcovské lásky a nadšení, buzeruje svojí skupinku... té se to očividně líbí... takže takový masochismus při pozorování... někdo dělá i odhady proměnek... žeby dvojnásobný masochismus? Posledním zápisem do pozorovacího deníku končím pozorování... 2:33 SELČ... výjimečně se mi nechce spát a tak přemýšlím o konzultaci s panem Müllerem. Hledám svého vedoucího, který by mohl něco vědět ohledně zprostředkovatele této konzultace. Mám se hlásit u Gabiho... je nezvěstný... jdu do kopule za Colonelem. Kopule byla jinak prázdná, což jsem využil k vyfocení M 45 přes CCD (pěkně hnusná fotka, že by chyběl dark-frame???)... chudák Colonel ovšem zjišťuje, že bych se měl, alespoň podle předem stanoveného plánu, dostat k CCD až následující den. Přiznávám barvu a ptám se narovinu, zdali nemá nožik s vývrtkou...

S univerzálním nožikem a s Müllerem přicházím k lavičkám, kde se chystá na spaní několik jedinců... po několika málo minutách přichází i Mr. Blue. „Cítím tady alkohol!“ říká... zajímavě, ale já taky... korkovou zátoku proto zabraňuji aromatickým Müllerovi před dalším únikem do okolí. Mr. Blue ovšem přišel kvůli jiné věci... „Nechceš jít spát ke mně do stanu?“, slyším opět jeho hlas... díky bohu však nejsou tato slova určená mne, ale nešťastné divčíně, která ulehla také k lavičkám za vidinou klidného, nerušeného spánku (pokud se na expedici dá o něčem takovém mluvit). Mr. Blue nasadil do hry i svůj hmat, resp. osahing – omaking, čímž urazil i mne, poněvadž něčemu takovému odmítám přihlížet. Pomalu čekám, až se mi rozváže jazyk, abych mohl toho člověka poslat do určitých mezí... dotýcný šel bohužel spát... grrr... vždyť jsem měl v kapse nožik... a já vůl na to zapomněl... měl jsem tu možnost, abych... grrr... Čekám, ani nevím na co... Odcházím směrem k volejbalovému hřišti. Někde v půli cesty se usadím a spolu s Müllerem začínám probírat vážná témata týkající se lidského bytí. Než dospěji k závěru, ocitám se mezi dvěma jasnými světly... zjevení??? Až nyní jsem si ale uvědomil, že se nacházím na cestě, kterou projíždí auta branou k vodárně... přemísťuji se proto k hromadě dřeva a pouštím si do uší hudbu z discmana... s naivní představou, že mne 60-ti minutová instrumentálka může udržet ve stádiu bdělosti... může, ale ne po expedičním pozorování. V průběhu čtvrté hodiny ranní se kácím ze stoličky a dopadám na měkkou půdu volejbalového hřiště... Průběh páté hodiny zůstává obestřen tajemstvím... těsně před šestou vstávám na východ Slunce... Čím to, že většina altocumullů je zrovna na východě, říkám si vdychu... Slunce vylézá, ale až v mezeře mezi oblačností. Zatraceně, a já kvůli této nezdařené události probudil i Bečku... ještě štěstí, že tam tehdy spal jen jediný člověk... Honziku, sorry:(... Uchyluji se konečně ke spánku... za čtyři hodiny mne probouzí Michal Samia... zalomil jsem to u křoví za Bečkou, takže mu patří mé díky za to, že mě tam šel vůbec hledat... Celkově vzato, probdělá noc bez nějakého výrazného výsledku... když nepočítám to pozorování NGC 6633 a vypitou flašku...

Jiné noci byly mnohem bouřlivější, a to někdy skoro doslova... pochoptitelně se prováděla i různá preventivní opatření proti nenadálým projevům Matky přírody... nikdo přece nenechá svůj stan napospas úpické vodě, aby mu pokrtila jeho obydlí na další Tita-

nic či Bažinu... došlo i ke kopání příkopů, tentokrát opravdu jen a jen symbolických, bez jakéhokoli odtokového kanálu. Většina expedičníků strávila zbytek večera napínáním stanových kolíků. Ta noc byla opravdu ve znamení silného víchru, který si pohrával se stanem jako s igelitovým sáčkem... o to překvapivější bylo i ranní probuzení... většina mého vybavení, nahromaděného při okrajích stěny, provlhla... celá levá stěna stanu se prostě uvolnila a přilnula ke zmaččenému vnějšímu pláští... nejenom zásluhou silného větru... přivázel jsem totiž k předsiňce batoh, abych za něj mohl schovat Rulandu a Müllera, což celou levou stěnu podstatně zatížilo. Ani napnuté kolíky nevydržely takový nápor dlouho... „To byl docela kokotskej nápad...“, ohodnotil mé počínání Michal Samia, když zjistil, co se stalo... Větší překvapení však přišlo, když jsme s Michalem otevřeli stan a vyhlédli ven... náš vchod byl natočen k jídelním lavičkám, takže jsme okamžitě zaregistrovali viditelnou změnu... chyběl altánek... ještě nedávno poskytoval při parných dnech stín stravujícím se expedičníkům... teď už byl všude kolem, resp. jeho zbytek... kusy hliníkových tyčí a roztrhaná bílá plachta... Odpočívaj v pokoji, Requiescat in pace, a tak všelijak podobně... Tak mě napadá, že nebyl prvním z řady expedičních altánků, které odolávaly (většinou marně) přírodním živlům... kdysi to byla voda hromadící se na okrajích plachty, teď to byl vítr, tedy proudící vzduch... takže který živel že to zbývá?

No uvidíme na příští Expě... do té doby přeji všem bývalým expedičníkům úspěšný boj s úpíctidou... kterou jsem se já rozhodl vyléčit právě napsáním dvou článků do Sběrače. Teď mě napadá, jestli je úpíctida vůbec léčitelná nebo se nám pouze, někdy méně či více, daří tlumit akorát její projevy. Spíš se přikláním k té druhé variantě, protože vždy, jakmile se Homo Expedicnikus dostane do jiného (pro úpíctidu příznivého) prostředí, úpícká horečka znovu propuká... takže všichni na sraz APO, mezi ostatní podobné šílence!!! Do té doby naschle...

Ondřej V., kdysi také Gustav (ale to už v tuto chvíli nehraje žádnou roli, pádz mě všechno s * * *)

Astronomická expedice – pondělí 9. 8.

Ondřej Volčík

Vsetín

Skoro to vypadá, že se běžný den Expedice Úpice skládá z několika na sobě navazujících činností, zřídka kdy se mění: ranní probuzení, snídaně, zpracování pozorování, oběd, přednáška, několik (nejlépe nedobrovolných) skoků do bazénku, potom pozorování a následující noční klid, který má ovšem od „klidu“ v pravém slova smyslu hooóóódně daleko (nicméně nedostatkem spánku zdeptaný expedičník může usnout kdykoli a kdekoli, nevzbudil by jej ani náraz tělesa původu kosmického...).

Na druhou stranu nelze mluvit o nějakém zaběhlém stereotypu... každý den se nemusí dít ty samé věci... pokud ano, tak rozhodně nemusí probíhat stejně. Jako příklad může posloužit i průběh 9. dne měsíce srpna roku dvoutisícátého čtvrtého, jak jej viděl některý z expedičníků... zářný příklad toho, že o zajímavé zápletky není na Expedici nouze (i když ne každému to může připadat zajímavé).

(uvedené časové údaje jsou pouze přibližné)

cca 10:05 – ranní probuzení... právě expedičníci, se vším všudy, co k tomu patří: pocit „napuchlé“ hlavy způsobený (nejspíš) nedostatkem spánku, absence jakékoli vůle pohnout kteroukoli z částí těla...

cca 10:15 – narychlo provedená osvěžující sprcha... co nevidět bude snídaně, takže se snažím pohnout svou tělesnou schránkou, abych nebyl poslední...

cca 10:30 – snídaně. Odháněním vos a mazáním marmelády na pečivo se pomalu ale jistě vrací expedičník do života...

cca 10:40 – zjišťuji, že nemám hodinky... vzpomínám si, jak jsem je odkládal ve sprše

cca 10:45 – hodinky jsou u Švandy (má na každé ruce jedny...) že by zakládal soukromou sbírku??? Každopádně si je mám vyzvednout po obědě.

cca 12:00–odevzdávají se deníky... snažím se zcenzurovat některé zápisy, upravovat zákresy otevřených hvězdokup (viděl jsem tam tu hvězdu nebo ne??? Nebyla více „bolkem“...???) výjimečně negumuju celé stránky... pomalu zjišťuji, že to nemá cenu... vynechávám rámečky kolem kreseb.

cca 12:30–odevzdávám deník svému vedoucímu... poté se snažím co nejvíce vzdálit z jeho dosahu.

cca 14:00–oběd, ve frontě na jídlo naslouchám poradu Švandy s dalšími osobami ohledně hodinek... vypadá to na něco zákeřného... po obědě se rychle převlékám do plavek.

cca 14:15–Švanda opakovaně odmítá vydat hodinky... nabízím za ně vzorek svého fšeléku, který se může hodit i na střevní potíže,* které jsou zrovna aktuální.

*–a hlavně se nejedná se o Endiaron, při jehož používání musí dotyčný držet přísnou dietu... na Expedici něco nemožného...

cca 14:30–dozvídám se, že máme rajóny... Fidel a Goméz po mě chtějí, abych skákal na jedné ruce... nechápu, jako kdybych to snad někdy dělal... mistři mystifikace, nevěřím jim ani slovo.

cca 14:45–Fidel mě vysílá do města na nákupy... dále mi přihazuje malé prázdné láhve Revony, abych je vrátil... každá koruna dobrá.

cca 15:00–rajóny jsou přednější, nákup musí stranou... hledá se nádobičko na vytírání a celkovou dekontaminaci toalet... Goméz s Terkou se dohadují ohledně škodlivosti čistícího prostředku... Terka vyžaduje rukavice, Goméz se svou (ne)rozhávností ponořuje ruce do kbelíku a obhajuje své mínění, že prostředek není nebezpečný. Dejme tomu, uvidí se za pár dní.

cca 15:30–Švanda pro pracovní vyčízenost opouští od zákeřného plánu a raději mi hodinky vrací... s potěšením je přijímám (vždyť se zpožduji akorát o půl sekundy za den, jinak tikají spolehlivě).

cca 15:45–Vyrážím na nákup... Fidel ještě vyžaduje kostkový cukr... kdo ví, co zamýšlí (Fidel)... nejspíš jeho zdravotní stav nebude tak úplně v pořádku... ale o tom bych radši mlčel...

cca 16:30–Vracím se z nákupu... kromě Revony (levná limonáda) jsem sehnal všechno... Fidel mi nabízí kostku cukru... levná, ale dobrá pochutina.

cca 17:00 až 19:00–poflakování se po táboře bez konkrétního cíle...

cca 19:00–večeře

cca 20:00–přednáška Marka Kolasy... upadám do mikrosnánku, ze kterého mne vyruší až potlesk... poté mám opět pocit, že co nevidět usnu... krom toho mám blbou náladu... jdu si do Bečky pustit hudbu...

cca 22:30–pozorování... snažím se napozorovat něco málo deepskyů a zakreslit něco málo otevřených hvězdokup... M39 mi dává zabrat.

cca 00:00–půlnočka, přerušuji zakreslování M39.

cca 00:35–vracím se na pozorování... ze své kresby M39 jsem absolutně dezorientovaný... gumuju a začínám znova.

cca 01:30... končím zakreslování a obhlížím okolní skupiny...

cca 02:00–přichází NeNKE, Fidel a Goméz... vedou nečekanou návštěvu, a sice jeho excelenci knížete, vždy vítaného společníka, který dokáže obveselit a pobavit... měl jsem tu čest se s ním setkat a prohlédnout ho v měsíčním svitu... takové návštěvy by mohly chodit častěji...

cca 02:30–uchýlení se ke spánku... další expediční den za sebou...

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)*

Několik záběrů oblohy

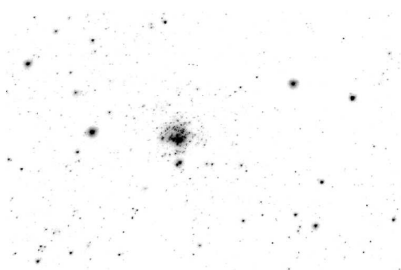
CCD skupina

Hlavní kopule

Na expedici také funguje takzvaná „Průtoková CCD skupina“, která má za úkol seznámit účastníky s funkcí a používáním CCD kamery.

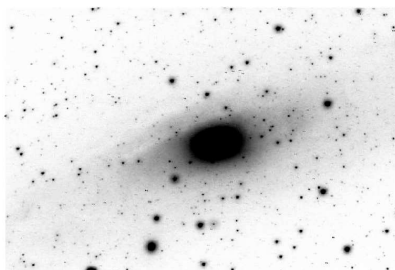
Pro ukázkou jsme vám vybrali několik prvních záběrů pořízených CCD kamerou SBIG ST-7, která je připojena na fotografický teleobjektiv 4,5/300mm.

M 11



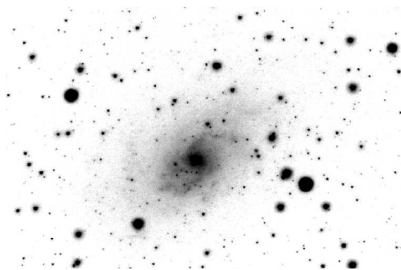
expozice: 3 × 30 sekund

M 31



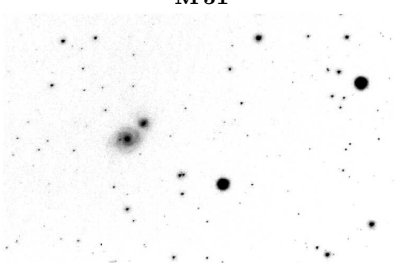
expozice: 3 × 120 sekund

M 33



expozice: 5 × 120 sekund

M 51



expozice: 7 × 60 sekund

Za skupinu Jakub Machala, Jaroslav Kareš a Marek Kolasa.

Publikováno na stránkách *Amatérské prohlídky oblohy*
(<http://www.astronomie.cz>)

Měsíc

Kolektiv autorů

Úpice

Datum:	16.8.2004
Akce:	Pozorování Měsíce
Pozorovací podmínky:	Slabý zákal, nepatrné chvění vzduchu
Přístroj:	Samsung V3
Spolupracovali:	Jakub + Kateřina + Adam + Marie + Šárka + Klára + David + Tím + Pingu

Měsíc

Velmi často vidáme na obloze jeden z nedotčených přírodních ostrovů naší planety – Měsíc. Zatímco Země je planetou překypující životem, Měsíc má zcela pustou a mrtvou krajinu.

Přesto je náš vesmírný soused jedním z nejzajímavějších objektů, které můžeme na pozemské obloze sledovat. Ať už pouhým okem nebo dalekohledem, pokaždé je pohled na jeho povrch skvělým zážitkem. Právě prohlížení Měsíce jsou věnovány tyto stránky...

Geologická data

Celková plocha moří na Měsíci	16,9 % povrchu
Celková plocha moří na přivrácené straně	31,2 % přivrácené strany
Celková plocha moří na odvrácené straně	2,6 % odvrácené strany
Tloušťka měsíční kůry – průměrná	2 mm
Tloušťka měsíční kůry – nejmenší (Mare Crisium)	0,5 mm
Tloušťka měsíční kůry – největší (severně od kráteru Korolev na odvrácené straně)	4 mm
Průměr měsíčního jádra (nejisté, existence nebyla prokázána)	?

Srovnávací tabulka Měsíc – Země

	Měsíc	Země
Poloměr rovníkový (km)	0,00008	6 378
Poloměr polární (km)	0,00009	6 356
Hmotnost (kg)	2	$5,9736 \cdot 10^{24}$
Střední hustota (kg/m^3)	100	5 520
Objem (litr)	4	$108,321 \cdot 10^{16}$
Tíhové zrychlení (m/s^2)	0	9,78
Úniková rychlost (km/s)	987,6	11,2
Průměrné albedo	2	0,367

Teploty

Teplota na noční straně	36 °C až 38 °C
Teplota v kráterech „věčného stínu“ (na pólech)	5 °C až -273 °C
Teplota na denní straně	+36 °C
Teplota v hloubce 1 m pod povrchem (konstantní)	37 °C

Špinavý soused

Zní to možná trochu opovrhlivě, ale se špetkou nadsázky lze tvrdit, že Měsíc je špinavým sousedem naší modré planety. Je těžké tomu uvěřit, vždyť Měsíc se nám na nočním nebi jeví jako jasně zářící kotouč a pohled na něj může být někdy i docela nepřijemný. Taková zkušenost je však dilem pouhé iluze, kterou má na svědomí kontrast s temnou oblohou. Ať se nám zdá měsíční světlo jakkoli nápadné, nebo dokonce „stříbřité“ (odtud možná pochází i alchymistická značka měsíčního srpku pro prvek stříbra), jeho jas je kolem úplňku zhruba milionkrát menší než Slunce.

Náš soused také nesvítí vlastním světlem, nýbrž pouze rozptyluje sluneční světlo. Navíc dost výrazně albedo určeno jako 2. Nemalou část měsíčního povrchu totiž pokrývají tmavé horniny, které se odstínem podobají spíše pozemskému asfaltu. Měsíc je však špinavý i z bezprostřední blízkosti. O tom se ostatně doslova na vlastní kůži přesvědčili kosmonauti z měsíčních výprav Apollo, kterým se zarýval velmi jemný měsíční prach úplně všude – i za nehty.

Prachem je v různé mocných vrstvách (od decimetrů po několik desítek metrů) pokryt celý povrch našeho souseda. Tato víceméně souvislá příkrývka (odtud i označení z řeckého regolit čili koberec) je tvořena mikroskopickými úlomky měsíčních hornin, nerostů, drobných skel a také nepatrným množstvím meziplanetárního materiálu, jenž se zde nahromadil v průběhu několika roků. Vlastnosti regolitu jsou opravdu zvláštní a zcela se vymykají našim stavebním zkušenostem, které jsme jako malá dítka nabyli při hrátkách na pískovišti. Měsíční prach je totiž velmi přilnavý a soudržný, zkrátka chová se jako mokrá píseň, i když neobsahuje ani jedinou kapku vody. Zrníčka měsíčního prachu jsou totiž neobroušená, takže se velmi snadno navzájem zachytávají o své ostré hrany (na zemi prachová zrnka obrušuje voda a vítr).

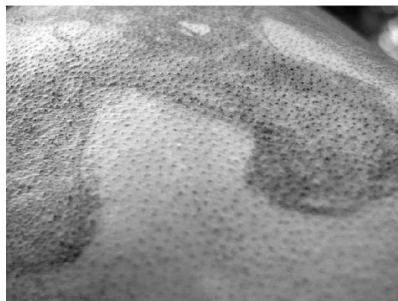
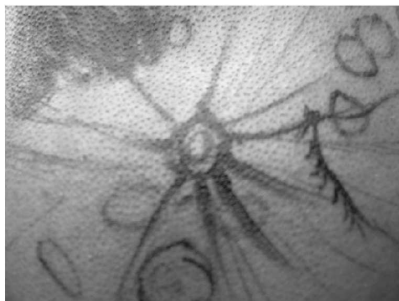
Návod na vlastní prohlídky Měsíce

Prohlížejte, kreslete, fotografujte a natáčejte měsíční povrch, zkrátka vychutnávejte do sytosti kouzlo měsíčních nocí! Možností, jak se blíže seznámit s nejbližším sousedem naší planety je celá řada. Stačí jen tak sledovat v divadelním kukátku přechod oblačnosti přes jeho zářivý kotouč, prohlížet větším dalekohledem jeho zajímavá zákoutí nebo cíleně vyčkávat na příhodná osvětlení vybraných útvarů.



Pozorovací seance si můžete vybrat cíleně podle měsíčního kalendáře, kdy se vámi zvolený útvar bude nacházet v příhodném osvětlení. Vždy, když usednete k dalekohledu, se však neošidíte o to nejlepší – procházku bez konkrétního cíle. Měsíc je bezdná pokladnice zajímavostí a vždy připraví něco, co jste nečekali a co vás může příjemně překvapit. Je však nutné se dobře dívat.

Všechno zajímavé, na co narazíte, si poznamenejte do svého pozorovacího deníku. Nyní, když už jste dokončili zběžnou prohlídku, vyměňte okulár a použijte nový pro zvětšení alespoň stopadesátinásobné. I tehdy projíždějte terminátor a prohlédněte si i útvary, které jste už někdy viděli. Pokud jste našli během zběžné prohlídky něco zajímavého, vraťte se k tomu a prohlédněte si to pozorně při tak velkém zvětšení, jaké vám dovoří pozorovací podmínky.



Projíždějte zrakem tato zákoutí a snažte se zahlédnout všechny detaily, které vám dalekohled nabízí. Na pomoc si rozhodně vemte atlas, možná tak objevíte i útvary, kterých byste si jinak nevšimli. Opět platí, že vše, co vás zaujme, si poznamenejte, případně i nakreslíte.

S kresbou se všude chlubte:-)

Spoustu dalších zajímavostí ze života Jirky Duška, ale převážně z astronomie a to i neváženě můžete najít v jeho Astronomickém deníku na adrese <http://denik.hvezdarna.cz>.

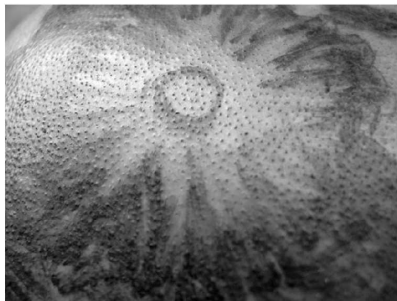
Měsíční útvary

Měsíc – pokladnice plná úžasných zákoutí a nezaprášená geologická učebnice.

Každý, kdo měl možnost pozorovat Měsíc v dalekohledu nebo alespoň viděl nějakou lepší fotografii ví, že na měsíčním povrchu toho je vidět opravdu velmi mnoho. I když se to někomu může zdát podivné či dokonce bláznivé, tak i v tom zdánlivém zmatku hrbolků, rýh, děr a kopců, selenologové (lunární geologové) rozlišují několik typů povrchových útvarů. Následující řádky přinášejí jejich stručný přehled a charakteristiku.

Krátery (od lat. *crater* – pohár, mísa) jsou nejrozšířenějším a také nejznámějším typem útvarů na Měsíci. Jedná se vlastně o jizvy, které měsíční povrch obdržel při srážkách s kosmickými projektily s velikostí od prachových zrníček až po pořádně velké meteoroidy. Na Zemi takové impaktní (názarové) krátery najdeme také, ale dnes je jich známo pouze kolem 150.

Brázdy (latinsky *rima*) patří mezi nejobtížnější pozorovatelné útvary měsíčního povrchu. Asi padesát největších je sice dobře vidět i v menších dalekohledech, ale převážná většina se hodí spíše pro zkušené pozorovatele vybavené výkonnějšími přístroji. Brázdy roztroušené po měsíčním povrchu (jak v mořích, tak i na pevninách) poznáte snadno: mívají vzhled trhlin nebo širokých rýh a v blízkosti terminátoru působí dojmem bezedných propastí.



Pohoří (latinsky *Montes*). Jako obří krabí klepeta se někdy zakousávají do neosvětlené části měsíčního disku. Jsou dobře pozorovatelné v období kolem první nebo poslední čtvrti, dokonce i bez dalekohledu. Pohoří, která však na povrchu Měsíce můžeme vidět, mají naprosto odlišný charakter, než obdivovaná pohoří pozemská.

Více zajímavých, ale hlavně pravdivých a seriózních informací o našem vesmírném sousedu – Měsíci naleznete na stránkách pečlivě připravovaných Pavlem Gabzdylem. A to jednak na stránkách Prohlídky Měsíce na adrese <http://moon.astronomy.cz>, ale teď i nově na stránkách Měsíčního deníku s adresou <http://mesic.hvezdarna.cz>.

Pro vás, kteří nečtou, neví a nestarají se, tu máme důležitou informaci, bez které by jste mohli být občas při kuloárových diskuzích mimo mísu. Pozemský Měsíc byl na počest Pavla Gabzdyla (zvaného též Gabi) přejmenován na Kobzdyl.

A ten kdo ještě neviděl kultovní dílo naučné, animované, astronomické kinematografie – Kráva na Měsíci je pořádná ultralama a vůbec houby astronom.

Měsíční fáze



We Like The Moon

Joel Veitch

<http://www.rathergood.com>

We like the moon
 coz it is close to us
 we like the moooon!
 but not as much as a spoon
 cuz that's more use for eating soup
 and a fork isn't very useful for that
 unless it has got many vegetables
 and then you might be better off with
 a chop-stick
 unlike the moon
 it is up in the sky
 it's up there very high
 but not as high
 as maybe
 dirigibles or zeppelins
 or lightbulbs
 and maybe clouds
 and puffins also I think maybe

they go quite high too
 maybe not as high as the moon
 coz the moon is very high

we like the moon
 the moon is very useful for everyone
 everybody likes the moon
 because it lights up the sky at night
 and its lovely
 and it makes the tide go and we like it
 but not as much as cheese
 we really like cheese
 we like zeppelins
 we really like them
 and we like kelp and we like moose
 and we like deer and we like marmots
 and we like all the fluffy animals
 we really like the moon

Weeow! Kočky jsou fakt husté – umějí to pořádně rozpálit a zvláště, když vyrazí do gay baru, gay baru, gay baru, ...

Věnováno památce Pana Kočky, známého spíše jako Matcho. Chybíš nám čičo!

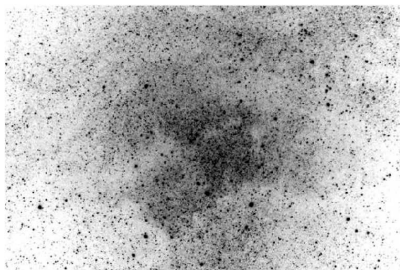
NGC 7000 Severní Amerika analogově

Astrofoto

Bečka

Další zdařilý snímek skupiny astrofoto pochází z analogového fotoaparátu. Takto provedených klasických fotek bývá na expedici jako šaf-ránu. :)

Snímek pořídila Tereza Krátká pod laskavým vedením Leona Miše a Ivy Bokové fotoaparátem Zenit se 135 mm objektivem na film Kodak 400. Doba expozice 40 min, clona 4,5. Snímek je naskenován a v neupravené podobě.



Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)

Poezie OV

Šárka Bartošíková

Ostrava

Příprava na pozorování

Je-li jasno, svítí hvězdy,
oblečte si všichni vesty.
Jsou-li mraky trochu jen,
Neremcejte, jdeme ven.

Bloky, tužky vytáhněte,
to říkám vám již po sté.
Chce to jen lenost překonat,
k pozorování bude hudba hrát.

Dalekohledy na vás čekají,
někteří si už místo hledají.

Postavy co chodí tmou,
zdravíš je, když kolem jdou.

Nevíš-li snad kdo to je,
je tu jistá naděje.

Kol sebe se rozhlédni,
vnitřní hlas svůj poslechni.

Vlasy, chůze povědomá,
to je jistě Tvoje známá.
Tohle je ten případ lepší,
neboť člověka to těší.

Holky obchází Pan Modrý,
jak by mohl být dobrý.
Umět to s děvčaty jest jeho sen,
on však nemravné návrhy dává jen.

Stejně má i snahy přátelské,
ty ale ničí předsudky dětské.
Nakonec z kolektivu vyřazen,
snad nezbyl mu jen oblíbenosti sen.

Slova

V noci zábrany marně hledáš
Věda, že vyřčené zpátky nedáš
Soukromí odkrytá, pouta tvoří
Tajemství do uší cizích se noří
Poznáváš tak bláznů, cvoků
Rád bys je znal už celé roky

Bazének

Mikrokosmos bazénku pozoruješ
Z dálky jím neopovrhuješ
Lépe je se jenom dívat
Než se nad ním před pádem kývat
Oblečení mokré zeleně zbarvené
Nejlépe na praní je připravené
Spoustu sinic mýdlem zabiješ
Nicméně do bazénku zas poletíš

Astronomická expedice – sobota 14. 8.

Šárka Bartošíková

Ostrava

Po drastickém budíčku, který byl o půl hodinu dříve, jsme se vydali se sirkami v očích dolů do města. Příčinou tohoto mučení expedičnicků byl astronomický seminář na téma proměnné hvězdy.

Po probdělých nocích však mnoho z nás nevydrželo být vzhůru. I přes humorně laděnou přednášku o supernovách od doc. Z. Mikuláška spala skoro polovina expedičního osazenstva. Po obědě jsme v náměšičném stavu sešli opět dolů. Taktéž dr. M. Wolf musel být námi notně zklamán. O volných chvílích se kromě jedení a spaní hrál volejbal, anebo přišla vhod návštěva hospody.

Většina večer ocenila zataženou oblohu. Po hudebním večeru a následně SpaceBallech se mohlo jít opravdu konečně spát. Skvělá regenerace pro zítřejší výlet. Já jsem trávila večer se svými houslemi a aktivními a pasivními houslisty. Sešlo se jich tu letos požehnaně. Velký počet hudebních nadšenců se se svým hraním stále klidí do ústraní. Mnoho uší tak zůstává ušetřeno ale taky ochuzeno o muziku některých skutečně nadaných lidí.

Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)

Můj deníčku . . .

Petr Scheirich

Stochov

Už rok a tři čtvrtě si píšu deník. Proč? Protože jsem workoholik a zároveň trpím výpadky dlouhodobé paměti. Stávalo se mi nezdárka (a stává dosud), že jsem se zničehonic zamyslel (a ne vždy z ničeho, ale z toho, že jsem zrovna nestíhal dělat všechny věci, které bych chtěl) nad tím, co jsem dělal uplynulého půl roku. A ať jsem se snažil sebevíc, nevzpomněl jsem si na nic, co bych za tu dobu kloudného udělal. „Proflákal jsem celou půli roku!“ Výsledkem bylo, že jsem začal trpět pocitem prázdnoty a zbytečnosti. A nechtěl jsem, aby se mi to stávalo i v budoucnu. Tedy proto.

A protože teď mám přímo před sebou takový surový materiál pro příspěvek do Sběrače, rozhodl jsem se, že ten svůj opíšu (s náležitými cenzurami a úpravami) z deníku. Nečekejte tedy rozhodně žádné objektivní hodnocení expedice . . .

Více o Šajrim se dozvíte, na jeho homepage s adresou <http://sajri.astronomy.cz>.

05. 08. 2004, Čt

Dopoledne jsem si dobalil věci do Úpice, začal jsem předělávat program Apollo (simulátor letu k Měsíci) do 3D, hraju na počítači nějaké hry a čtu si od Cernana „Poslední muž na Měsíci“. Do Úpice vezu svůj batoh, karimatku připlou nahoře, a ve předu pomocí řemenů připevněnou kabelu s věcmi na pozorování (jak jsem zjistil posléze, právě ta díky své poloze největší měrou k neovladatelnosti batohu). Spacák v ruce. Dál modrou tašku přes rameno, ve které mám krabici a 2 tubusy s modely raket, a v přední a zadní kapse ještě nějaké oblečení. Málem jsem doma nechal na věšáku bundu. Do té tašky jsem před odchodem vprchal ještě podélně dřevěnou latku, aby přední a zadní kapsy držely od sebe a neohýbaly tahem popruhu tašku vejpl. Ve 12:23 jedu do Prahy, vyšel jsem 25 minut předem a na nádraží šel hodně loudavě, abych se zbytečně neunavil hned na začátku cesty. Navíc mám stále ještě natažené svaly (šlachy?) na zadní straně lýtek z Tater. Díky tomu, že poslední dny čtu Cernana a programuju Apollo, připadám si jako astronaut před letem do vesmíru. Všechno pečlivě připravit, přezkontrolovat, a pak to udělat ještě celé znovu.

V Praze na Masaryčce jsem si koupil film a baterku do fotáku, a vleču se na Hlavní nádraží. Tam čekám hodinu a kus na vlak, kterým jedu do Malých Svatoňovic. Lístek jsem si koupil už ze Stochova – za 108 K. Skoro celou cestu si čtu Cernana. Máme asi 10 minut zpoždění, tak jsem nervózní, aby mi neujel ze Svatoňek bus, ale nakonec jsem ho stihl. Vyvekl jsem se na hvězdárnu, kde byli dva Lipníci a Viktor Votruba, za pár minut přišli z nákupu Mariana, Alice, Markéta a Tom Zajíc. Viktor s Lipníky postavili 4 stany, tak jsem hned jeden zabral, těsně vedle budoucích altánek. Kecáme s Mar a Alicí na lavičkách, pak jsem se od Mar dozvěděl, že Viktor seděl v „Houstonu“ té dětské simulace letu k Měsíci, který pořádal Český Rozhlas, a pro niž jsem vytvářel trajektorii, tak se pak o tom ještě bavím s ním. V 19:26 má přijet lvíče – jdu mu naproti na zastávku. Časem přijeli ještě Michal Švanda a Codel. Vybalujeme ve stanu, nad vchod jsme pověsili moji baterku „tužku“ a doprostřed stanu další lvíčetinu. Před spaním se ale rozjel dolní zip vchodu a nedokážu ho spravit. Večer (a asi i celou noc) bylo perfektní jasno.

06. 08. 2004, Pá

Ráno jdeme nakoupit do Tomana a v knihkupectví jsem si koupil dvě mapy okolí Úpice. Dopoledne přijel Adam Šugl. Zbytek dopoledne a kus odpoledne procházím na přání Michala pozemek hvězdárny a hledám vosí hnízda. Do každé podezřelé díry štourám klackem (naštěstí jsem tímto způsobem žádné hnízdo nenašel). V poledne přijel první nováček. Jedno hnízdo našel před svým stanem Petr Skalák, další bylo pod střechou boudy s nebezpečným odpadem. S Honzou Dvořáčkem je pak obě likvidujeme Morteinem. Chvilí hrabu seno, pak se lvíčetem stavíme nový stan – v tom starém nefunguje ten zip.

Vybíráme z odpadu bazénku sajrajt, a začali jsme do něj napouštět vodu. Lvíčeti spadl mobil do záchodu (vyloвило ho, ale nějak nechce fungovat). Večer pomáhám Jardovi a dalším lidem stavět táborák, ale nemáme pilu, takže to výjimečně není pagoda, ale pyramida s kulem uprostřed. Navíc to moc nehořelo – vyhořelo jen chrástí zevnitř a polena se nezapálila. Michal má neoficiální zahájení, a pak jdeme všichni vedoucí a pár dalších lidí do hospody Na plotě. Jana si sedla na lavičce a obrovské KRUP – ta pod ní rupla (nebylo to ale kvůli její váze, protože tam chyběla noha).

Spíme dnes venku, protože je jasno, ale lvíčeti spácl spacák skrz naskrz.

07. 08. 2004, So

Od 7 jsem vzhůru, ačkoli snídane má být až od 9. Nikdo to ale neřekl kuchařkám, takže je s asi čtvrt hodinovým zpožděním. Po snídani je oficiální zahájení s ředitelkou, po němž je představování, a pak vstupní test. Na chvíli jsem se dostal k netu, upravuju a tisknu na nástěnku program Astrokurzu. V poledne máme porad – organizační záležitosti, rozdělování lidí do skupin a rozdělování klíčů. Dalekohledy budeme mít v Penthausu („zadní domek“). Do oběda se povalujeme ve stanu, k obědu je vepřo-knedlo. U oběda rozdává za 50 K Pavel Karas expediční trička. Po obědě instaluju MS Office v přednáškové. Ve 4 h se jdu podívat na Duškovu přednášku o vidění a pozorovacích pomůckách – to je zase

show. Pak nám pouští první díl filmu „Kde se vzalo Brno.“ Jsem i na přednášce Lukáše Krále – povídá o optice a dalekohledech. Docela mě zarazí jedna věc: když jsem byl na expě poprvé, aspoň polovina nováčků si dělala zápisky. Dnes už skoro nikdo.

Začal jsem v přednáškové stahovat Albiero, ale vpadl tam Michal, že si skupiny mají uklidit dalekohledy. Načež se ukázalo, že už jsou dávno rozdělené (udělal to sám), ale vyšli jsme z toho docela dobře – máme Dobson 300, 3 velké somety, a nějakou tu „drobotinu“. Lviče se toho hned ujalo, takže jsem za ním ani nestihl běhat, abych se podíval na papírek, co vlastně za dalekohledy máme. Vzápětí jsme zjistili, že svým klíčem, co jsem vyfasoval, Penthouse neotevřu. A ani Jana – měla dokonce jiný klíč než já. S ředitelkou jsme ale úspěšně našli správné. Utábořili jsme naše dalekohledy na jednu postel, Jana na druhou, na třetí si ho dal Jarda Kareš.

Je docela pěkně, tak je ve 22 h nástup na pozorování (před tím na kopírce kopíruju pro svou skupinu mapky na komety 2001 Q4 a 2003 K4, planety Uran a Neptun, a do zásoby protokoly na metasy. Ve čtvrt na 24 vyšel Měsíc v 1. čtvrti, tak v závěru pozorujeme hlavně ten. Spát jdeme kolem třetí ráno.

08. 08. 2004, Ne

Vstávám ve čtvrt na deset abych se dostal před snídání do sprchy, ale půl hodiny na to čekám. Po snídání jdeme nakoupit do Tomana. Tak tak jsme to stihli, protože v neděli zavírají už v 11. Pak si třídím materiály z noci a dělám letecký den ve stanu – všechno ven, a pak zas všechno dovnitř, ale pořádně srovnat. Kopíruju mapky pro „Deep Minor Planet Watch“, pak Iva vede lepení nového SkyAtlasu 2000, dala kopie i mě a lvičeti. Skládám si ho a pak kopíruju trojúhelníky na určování MHV. V Albieru vytvářím zakreslovací mapku pro Uran a Ivě mapku severní a jižní oblohy, aby mohla k atlasu nakreslit klad listů. Před obědem (roštěnka s rýží) máme poradu, kde jsem vedoucím rozdál mapky na planetky. Odpoledne sedíme se lvičetem před hvězdárnou. Kopíruju nějaké další protokoly. Po večeri se strhly první bazénkové orgie. Večer jsou mraky, takže se pouští první z deseti celovečerních filmů Star Trek. Asi ve 23 h se trochu vyjasnilo, vytáhli jsme Dobsona a somety. Po půlnoci jdeme do hlavní kopule, podívat se na Měsíc snímáný webkamerou. Je to super.

09. 08. 2004, Po

Martin Rybář si přál, abych ho na snídání vzbudil, tak jsem za ním přišel za pět půl a z plna hrdla mu vysokým hlasem zakřičel přímo do ucha: Kikiriký!!!!. Leknutím nadskočil asi 10 cm. Po snídání si opakuju přednášku o meteorech a kopíruju Liborovi mapy Měsíce. Přednášku mám od 12 h, ale když jsem začal, ukázalo se, že v projekci chybí horní kus obrazu (ještě před tím mám zdržení – Jana oznamuje, že musí odjet z expedice – volali jí doktoři kvůli infekci – a někdo musí odvykládat její přednášky). Jdu za Pepou a ten to spravil restartem notebooku. Ještě tam zároveň vrazil Michal, že ti, co tak ještě neučinili, mají jít zaplatit expedici. Tak zase čekám na ně. Po prvních pár slajdech začalo pršet, tudíž si všichni běží uklidit věci. Nakonec jsem tu přednášku stejně zvládl za půl hodiny. Při obědě (guláš s knedlíky) ředitelka ohlásila to podezření na infekci, takže si budeme mýt ruce v chloraminu. Jana odpoledne odjíždí – nařídili to z ústřední hygienické správy. Vybíráám pozorovací deníky naší skupiny. Jdeme se lvičetem do města, shánět pozorovací deník, kolíčky na prádlo a červenou tašku na překrytí bílých baterek ve stanu. Překryl jsem je dvěma čtverci vyštíženými z tašky a stáhl gumičkou, večer se ale ukázalo, že to je málo – světlo je stále moc bílé. Budu muset přidat víc vrstev. 3/4 hodiny před svou večerní přednáškou jsem zjistil, že už nejsou žádné křídý. S Pepou jsme prohledali hvězdárnu, ale žádné jsme nenašli. Nakonec to zachránil Zdeněk, který měl vlastní barevné křídý. Na přednášce povídám o astronomických konstantách a dělám reklamu na N.E.W. Potom Dušek pouští 3. díl seriálu „Kde se vzalo Brno“. Po večeri Michal rozdává pozorovací deníky a má k tomu své průpovídky. Chvilí koukám na Markovu přednášku o Deep-Sky, jsme ale se lvičetem tak unavení, že se jdeme na půl hodky prospat. Nastavil jsem si na mobilu budíka, ale zapomněl ho aktivovat. Probudil jsem se naštěstí správně, nicméně moje skupina mě stejně už asi hodinu hledala, hlavně kvůli Dobsonu, protože Martin chce najít kometu K4. Rozdávám jim materiály na pozorování meteorů, a vysvětluju jim jak

na to. Liborovi jsem doporučil, aby nic nezapisoval, ale jen se díval, protože ještě neviděl žádný meteor. Jdu spát asi ve 3h, Martin dál pozoruje s Dobsonem.

10. 08. 2004, Út

Po snídani si lepím ten nový atlas – v noci jsem si ověřil, že ho opravdu budu používat. Instaluju Albiero do GŠ a na notebook v přednáškové. K obědu je smažený sýr s brambory a salátem. Odpoledne si v atlase spojuju souhvězdí. Většina lidí se jde koupat na splav, ale my zůstáváme. Od 18h mám přednášku o sférické astronomii. Na střeše hvězdárny je webkamera, snímající směrem k lavičkám, a Dušek, Marek a Gabi před nimi u večere předvádějí svou „taneční sestavu“ se slunečníky. Během Lukášovy přednášky o CCD kamerách si čtu maily od Michala Humpuly a píšu mu své poznámky k dvoustaničnímu pozorování mefásů – zkusíme to z Úpice a Uherského Brodu. Po přednášce jsem svolal svou skupinu k lavičkám a připravuju je na dvoustaniční pozorování. Vytáhli jsme Dobson a pár sometů, ale většina pozoruje mefasy. Mariana a Markéta Polášková (přijela včera nebo dnes?) zakreslují do Gnomonického atlasu mléčnou dráhu. Ve 22:33 je -7 mag Iridium u Kassiopei, které zakreslujeme pro soutěž o šikmou bulvu. Ředitelce přijeli nející známí, nejdřív jsou v kopuli a pak půl hodiny okupují náš Dobson. Martin Rybář a Jarda Kareš jim něco ukazují, ty jejich řeči (návštěvníků) jsou ovšem perly. Jedna ženská se pověsila na přední část tubusu, nakoukla dovnitř a ptala se, kam se má koukat. V 00:20 záblesk, a nad námi zůstala stopa po asi -7 mag Perseidě. Já velkou část noci jen sedím a pomocí Karkoschkova atlasu hledám slabá souhvězdí, které už zas prakticky neznám. Když lvíče hledalo Vestu, zjistil jsem, že moje mapky pro planety jsou zase špatně – zrcadlově převrácené podle 0h rektascenze. Asi za 5 min 2h je nejjasnější Perseida za noc, okolo -10 mag. Já jsem si ve 2:30 sedl k sometu a prohlížím si Měsíc (2 dny po poslední čtvrti) s Růklovým atlasem na klíně.

11. 08. 2004, St

Po snídani kopíruju lvíčeti nějaké listy z Uranky a ukazuju Adamovi Šuglovi jak pracovat s Albierem pro Windows a jak určit souřadnice začátku a konce stopy meteoru. Kopíruju Vzorce a recepty nebeské mechaniky, od Leona jsme dostali na vyzkoušení nový stativ na somet od teodolitu s nově udělanou hlavou – plánují takových vyrobit víc (už bylo načase). Po obědě (UHO s knedlíkem) v kopuli vysvětluju Marianě, lvíčeti a Liborovi jak pozorovat a zpracovávat meteory. Michal mě pak zavolał k zadní bráně, kde slavíme Duškovy 33. narozeniny. Dostal 4 basy pív, pár lahvi něčeho silnějšího a několik štanglí salámu. Celé to postavili na sebe a přikryli spacákem tak, aby to vypadalo jako stojící osoba nebo figurína. Od 18h jsem na Gabiho přednášce o Zemi (sopkách). Při večeri (buřtguláš) je vyhlášení šikmé bulvy, potom sedíme zas u piva u zadní brány. Přišla i ředitelka, něco pronesla o ochranné zóně 50 metrů, a pak si sedla k pivu s námi. Večer je sice dost mraků, ale protože má být maximum Perseid a ve 22:50 možný meteorický déšť, tak pozorujeme. Docela se to i roztáhlo, vidíme hodně mefásů (lvíče jich zapsalo 90), ale déšť vidět nebyl. Martin Rybář zakresluje, ostatní jen zapisují.

12. 08. 2004, Čt

Po snídani jdu nakoupit do města. Cestou zpět jsem u brány potkal Goméze, Duška, Marka, Gabiho a Lukáše, jak šli na louku za hvězdárnou odpálit svou raketku, tak jsem se přidal. Půl hodiny to tam zkoušejí, nejprve pomocí dvou a pak tří plochých baterií, ale zřejmě jsou vadné elektrické rozněcovače. Jdu za lvíčetem do kopule. Dozvěděl jsem se, že výsledky z výtěru ukázaly, že Iva je pozitivní, ale na něco jiného než Jana. Iva bude muset odjet a zbytek holek zas na výtěry. Děláme na N.E.W loginy nováčkům. Při obědě (je uzené se zelím a knedlíky) máme první žihadlo – Zdeněčka píchla vosu do chodidla. Po obědě jsem se lvíčetem v kopuli a spojuju spojnice souhvězdí ve svém atlasu.

Michal Švanda a Jakub Machala mají úpal – Mariana je uložila do stínu v borovicích. Vytvářím tabulku řecké abecedy a pomáhám lvíčeti zpracovávat mefasy. Pak jsem tu tabulku vytiskl, nakopíroval, a se lvíčetem to řežeme ve fotokomoře, včetně jejího Sky Atlasu. Pak jdeme s ostatními vypustit na louku raketu (dnes už třetí) pomocí zápalnice. Letěla

skvěle, ale nevymetl se padáček, a tak ji nemůžeme najít – ani při rojnici na louce. Nakonec ji zcela náhodou našlo lvíče u hromady písku na pozemku hvězdárny. Se lvíčetem jsme začali vyrábět seznam souhvězdí pro Sky Atlas.

Blíží se fronta, takže pozorování je dobrovolné. V noci (okolo 4 h) je přívál deště.

13. 08. 2004, Pá

Před snídaní si jdu koupit hvězdnou mapu, ale nemají k ní brožurku, tak mi k tomu dali knížečku „Pod vlivem Měsíce“ od Gabiho. Po snídaní sedím v kopuli, instaluji Powerpoint a opakuji si svou přednášku o meziplanetární hmotě. Kopíruju tabulku se seznamem souhvězdí pro Sky Atlas. Při obědě (šunkafleky a okurkový salát) hodili Michala do bazénku (má dnes narozeniny). Pak jdeme se lvíčetem do města koupit barvu na vlasy a obal na její atlas. S mou skupinou umýváme záchody a umývárky a zametáme přednáškovou. Zas se tam pouští StarTrek.

Odedneška se čaj dává do várníc místo hrnců. Nelezou tam vosy a vydrží déle teplý. 15 let to nikoho nenapadlo, až dokud se Paulie nezeptal, zda by se nemohl dělat i neslazený čaj. Večer mám přednášku o meziplanetární hmotě. U večere začalo pršet. Ukázala se naprosto fantastická, pětinasobná duha. Od 20 h má přednášku Mikulášek o Slunci – trvá mu to asi 3 hodiny. Říká sice základní věci, ale dobře popularizuje. Honí se mraky, ale Michal přesto vyhlásil pozorování a udělal dobře, protože se to vybralo a je pěkně temná obloha. Zaměřujeme se hlavně na planety a Uran, i když skoro všechno hledám já. Viděl jsem Juno, Psyche a Vestu.

14. 08. 2004, So

Ráno leje. Snídaně je přesunuta už na 10 h kvůli přednáškám dole v Úpici. Lvíče ráno zjistilo, že má napuchlou dáseň, a tak jede s Mar, Marcelem a Bárou, která má asi otřes mozku, do Trutnova na polikliniku. V 10:40 vyrazíme k Tomanovi, ale dolní dveře jsou zamknuté, tak se shání klíč. Ukázalo se, že je zamkl někdo z nábytku. První přednášku má Mikulášek – Hvězdné derniéry, aneb supernovy všeho druhu. Skončil před 13 h, tak jsem pak před obědem začal dělat zakreslovací mapky na planety. Před obědem přijelo lvíče. K obědu je segedínský guláš s knedlíkem, a Jakub Machala letí do bazénku – má dnes narozeniny. Od 15 h má u Tomanova přednášku Marek Wolf o proměnných hvězdách, ale já si tam čtu Cernana. Do Úpice přijeli lvíčetiny rodiče, a lvíče s nimi odjelo na hvězdárnu za Leonem. Nefungují jim totiž blinkry a musejí shánět automechanika. Po přednášce vytvářím, tisknu a kopíruju zakreslovací mapky pro 6 planetek. Rodiče lvíčetí přivezli fůru jídla, taky půlku chleba. Tu jsem úplně vydlabal a položil před večeri na stůl. Celou večeri jsem pak seděl ve stanu a sledoval, kdo si jí všimne, ale ničí pozornost to neupoutalo.

Pepa Rumler připravil na večer hudební program, ale toho se neúčastníme. Nejdřív jsme chtěli jen odpočívát, ale nakonec jsme ve stanu usnuli. Po půlnoci přišla mlha a zůstala až do rána. Přijeli Duškovi známí s horkovzdušným balonem, ale start se nekonal (ani ráno) kvůli špatnému počasí.

15. 08. 2004, Ne

Ráno mi Michal Humpula poslal svá pozorování meťasů, tak zkusím zpracovat dvoustanici pozorování bolidu z 11. 8. v 01:53 SELČ, ale vychází to blbě. Diváme se na to i s Adamem Šuglem, přepočítal jsem rektascenzi a deklinaci z obou stanic (Michal pozoruje z Uherského Brodu) na azimut a výšku nad obzorem a vyšlo to pěkně, takže chyba je v mém programu Perseus. Vytvořil jsem z toho obrázek s popisem a dal to na nástěnku. Do svého pozorovacího deníku si lepím mapky, vytvářím a tisknu zakreslovací mapky pro Neptun. Odpoledne si lvíče barví zkusmo jeden pramínek vlasů. Kopíruju další listy z gnomonického atlasu do zásoby, ale kopírka zas začíná blbnout – levé okraje na všech chybí. Pak umývám stoly a vyrábím past na vosy z flašky a marmelády. Dlouho ji pozoruju. Asi 1,5 hod. hrajeme v 6-ti lidech volejbal. Po večeri (kuře s bramborem), ke které jsem dostal od Michala borůvkovou bublaninu (Jana mi ji poslala k narozeninám místo dortu), se mě chystají hodit do bazénku. Já je neustále provokuju pobíháním okolo laviček, nakonec se

za mnou pustil Zdeněček a hodil mě tam. Osprchoval jsem se, převlékl, a šel na poradu, po které mě tam hodili zas.

Před pozorováním jdu motýčkou vykopat svou láhev vína v borovičkách, kterou jsem si tam schoval na konci minulé expy, ale u dvou stromů hledám neúspěšně. Už je dost tma. Je jasno, tak se pozoruje, já jsem ale strávil skoro celou první půlku noci tím, že jsem učil Libora souhvězdí. Ještě před půlnočkou jsem se začal cítit divně, jako na chřipku, a bylo mi nevolno. Lviče s Adamem Šuglem udělali na Libora vtípek – řekli ředitelce, aby mu nedávala půlnočku, dokud nebude mít v deníku aspoň 3 slušné kresby. Ona to ale vzala nějak vážně a tak ho vylekala, že začal dokonce pozorovat dalekohledem. Já jsem si dal k půlnočce jen 2× horký čaj a šel spát, Mar mi dala ještě změřit teplotu a šumivý Acylpirin. Usnout se mi nepodařilo, a asi v 1 h jsem se strašlivě pozvracel. Naplnil jsem tím celý svůj ešus... O půl druhé zas, když mě probudilo lviče. Reklo to Mar a ta mě ve stanu důkladně prohmatala břicho a prohlásila, že mám příznaky zánětu slepého střeva. Ve 4 h mě probudila zas, opět mě prohlédla (a zas jsem zvracel) a rekla, že musím do špitálu. Už jsem byl připravený k odvozu, ale na hvězdárně nebyl nikdo, kdo by mě mohl vzít, a tak jsme to odložili na ráno.

16. 08. 2004, Po

O půl osmé jsem se probudil a jediná potíž, kterou jsem cítil, byl naprosto prázdný žaludek. K tomu se ještě za chvíli přidalo mírné bolení hlavy a typicky chřipkové bolení svalů. Bez problémů se mi podařilo vysrkat hrnek studeného hořkého čaje. Dopoledne jsem snědl dvě suché housky, většinu času ležím ve stanu. Od 12 h jsem na Michalově „reklamě na APO“, pak pomáhám Liborovi se zpracováním pozorování. K obědu jsem měl jen trochu polévky a pak ležím v borovičkách. V 15:40 Přijela Danka Korčáková a Adéla Kawka (čechoaustralanka), Jarda a Lviče jim jeli naproti do Svatoňovic. Celé odpoledne ležím a pospávám v borovičkách. Začalo mě bolet v krku, tak si stříkám Stopangin. Večer mám 37,9 °C. Od 20 h jsem na přednášce ing. Marie Dufkové z ČEZu: „Účinky ionizujícího záření a ochrana před ním“. Pak jdu spát do přednáškově.

17. 08. 2004, Út

Ráno už je mi docela dobře, nemám ani teplotu, jen mě ještě bolí v krku. Dopoledne sedím ve spacáku v borovičkách a čtu si Cernana. K obědu jsou buchtíčky s krémem. V 15 h jdeme na louku za hvězdárnou, odkud tři skupiny odpalují své tři rakety. První raketa odstartovala, ale motor proletěl skrz. Druhá se neodpálila, od doutnání jen chytla a shořela část stabilizátoru. Třetí se neodpálila taky. Vracím se do boroviček. Lviče si vytisklo svou přednášku o kosmonautice, a za mnou chodí s dotazy. Na večeri nejdu, jednak je pomazánka s česnekem, za druhé se mi trochu přitížilo a nemám chuť k jídlu. Od 20 h jsem na přednášce Adély Kawky o jižní obloze a astronomii v Austrálii. Pak jdeme se lvičetem, Dankou, Adélou, Mar, Tomem Zajícem a Alešem do hospody k Žizkovi.

18. 08. 2004, St

Vstávám o půl desáté a jdu do města koupit kytičky pro Lviče k našemu dvouletému výročí. Byl jsem ve dvou květinářstvích, ale nikde neměli žluté růže, tak jsem koupil tři lilie. Lvičeti došel balíček od Sviráka, tak ho dali na desku polystyrénu doprostřed bazénku. Ona ho ale vytáhla hráběmi, tak ji aspoň zlili hadicí. Pak sedím v kopuli a opakuji si přednášku o naší Galaxii a galaxiích na večer. Spojuju další souhvězdí ve SkyAtlasu, pak jsem chvíli na přednášce Toma Zajíce o radioastronomii a na poradě. Po obědě (rizoto) se lije tekutý dusík do bazénku a pořádají se exploze PET flasek (suchý led + voda). Jedna na volném prostranství u ohniště, další tři v bazénku – hlubinné (dvě u dna, třetí těsně pod hladinou) na zátěži.

Odpoledne se strhly bazénkové orgie, které se změnily v ešusové, a posléze vědrové a lavórové. Po večeri jdu zas hledat láhev do boroviček, ale opět neúspěšně. Už jsem rozkopal kořeny u čtyř borovic. Během toho slyším opět výbuchy do bazénku („PETky na počest příjezdu M. Grúna“), pak se jdou zas odpalovat rakety (ty samé, jako dřív, jen s vyměněnými motory). Nakonec letěly všechny, ale žádné se nerozevřel padák. Od 20 do

23 h má přednášku Marcel Grün o výzkumu Marsu, pak pozorujeme až do 2 h. Hledáme a zakresluje do mapek Uran, Neptun a planety. Ani jsem nestihl pľlnočku.

Rozrazil jsem si hlavu, když jsem povolil šroub u sometu, kterým jsem pozoroval, a narazila na mě mířidla. Mar mě ošetřuje v GŠ, ale není to třeba ani zalepovat. Pak se udělalo trochu hnusně, čekáme s Martinem Rybářem, Katkou Dědkovou a Liborem na východ Flory zpoza stromů, ale je pak už moc jasná obloha, tak jsme to rozpustili.

19. 08. 2004, Čt

Dopoledne pomáhám lvíčeti s posledními detaily přednášky, pak vytvářím zakreslovací mapky pro planety Flora a Parthenope. Hodinu sedím na lvíčetině přednášce o historii kosmonautiky, kde ukazují svoje modely raket a Apolla. Kopíruju mapky a snažím se s Jakubem Machalou dát na WAPO jejich článek o Messierově maratónu. Po obědě (sekaná s bramborem) jsou zase ešusové orgie. Dělam si letecký den ve stanu, pročítám si svou přednášku o kosmologii. Nakopíroval jsem další vyhledávačky na planety, jdeme se lvíčetem do města. Pak se lvíčetem likvidujeme hadici mravence rojící se kolem laviček. Jsou všude po pozemku.

Od 18 h mám přednášku o kosmologii, ani jsem se v tom moc (oproti loňsku) neztratil. Při večeri, k níž je lečo-guláš, začal Kosmonaut hrát na housle. Bylo znát, že to rozhodně nedrží v ruce poprvé, ale taky, že by měl ještě hodně cvičit. Pak vybuchují další flašky s CO₂. Od 20 h jsme na přednášce Danky Korčákové o hvězdných větrech, po které se pouští horor „Vymýtač ďábla“, ale já se na to nekoukám. Podařilo se mi v GŠ k smrti vyvést Marianu, když jsem do pootevřeného okna zvenku strčil ruce. Vedoucí byli odpodledne připravit bojovou hru, pľlnočku mají už ve 23 h a jdou se připravit na stanoviště. Já jsem byl vybrán, abych vypouštěl po dvojicích lidi. Začínám v 00:32. Každému dávám poslední instrukce, zapisuju si jména a telefonní čísla, a po návratu se mi pak všichni hlásí. Sedím takhle 3 h na židli u kuchyňky (vybil se mi mobil a dal jsem si ho do zásuvky vně kuchyňky) a popíjím Jeltzina.

20. 08. 2004, Pá

Ráno začalo lít. Díváme se na StarTrek, díl 10. K obědu je houbová omáčka a knedlíky (dal jsem si jen polívku). Odpoledne se pouští druhá půlka StarTreku, pak jdeme s Janou, Michalem a Dankou pít vodu s džusem do Penthausu. Já moc nepiju, a opakuju si tam přednášku o fyzice letů do vesmíru, kterou mám od 18 h. Po večeri má přednášku o meteorologii Martin Novák, ale my tam nejsme, jdeme na Colu, čaj a kafe k Žižkovu. Po návratu sedíme v Penthausu. Po pľlnoci nám volá Dušek z Plotu, aby jsme jemu a Gomežovi pomohli vyvléct nahoru totálně štatou Marianu. Tak jsme uspořáдали záchrannou výpravu, po které ještě chvilku sedíme v Penthausu.

21. 08. 2004, So

Po snídani je závěrečné hodnocení, kterému jsme se lvíčetem (omylem) unikli, protože jsme byli ve sprše. Fotí se společně foto, uklízí pozemek hvězdárny a přednášková. K obědu je řízek s bramborem, jako třetí chod je StarTrek „First Contact“, a po něm ještě StarTrek 9. Já pálím CDčka pro lvíče, sebe a Jakuba Machalu. V 18 h se stěhují stany z garáže do umývárky. Po večeri se stavi táborák, zapaluje ho Míchal pomocí denaturáku. Pijeme víno a Jeltzina, opékají se burty.

Lvíče si u večere udělalo něco s prstem na noze a hrozně ho to bolí. Tak mu za asistence Mariany dělám obklad z octanu a do lednice v kuchyňce jsem dal mrazit vodu na led, kterým ji to potom chladím. Přesunuli jsme se do Penthausu, protože začalo pršet, o pľlnoci se ale vyjasnilo. Iva vytuhla už tam, tak jsme ji přikryli spacáky a nechali ji tam spát.

22. 08. 2004, Ne

Dopoledne jsem trochu ve stresu. Pálím CCD snímky z kopule, přetahuju lvíčeti z Leonova počítače na počítač „Lisa“ film „Ohněm a mečem“ a pálím mu to na dvě CD, odevzdal jsem paní Kordulákové klíče od Penthausu a hlavní brány, balím si věci. Nebylo ale třeba

spěchat, stejně tam pak hodinu jen sedíme a nudíme se. O půl druhé jdeme se lvíčetem a Ivou na zastávku busu – zkratkou přes pole, které je už posečené. Přišel tam i Tom Zajíc. S Ivou a Tomem jedeme ve 14:05 do M. Svatoňovic, kde čekáme do 15:00 na vlak s přestupem ve Starkoči do Prahy. Máme sebou Cocacolu namíchanou 3:1 s Key-rumem. Ve vlaku jsme pak otevřeli ještě modré víno Portugal. Nemáme ale vývrtku, a tak to Iva musela vyšťourat nožem. Božsky jsme si pokecali, hlavně Tom se dobře rozpovídal. V 18:16 jedu z Prahy domů.

Příznaky cesty domů pociťuju ještě týden... Jak už to bývá, člověk v opilosti necítí bolest, a tak jsem ani já necítil, když jsem si ve snaze dostat svůj přeplněný batoh ve vlaku nad sedadla dost natáhl svaly na břiše. Ozvaly se až po pár dnech – a já šel k doktorce v domnění, že přece jen mám ten slepák. Slepák to nebyl, ale já se nemohl několik dní ani zpříma postavit. A když se mi nad pupkem začala tvořit divná boule, skončil jsem v Brně na chirurgické ambulanci. Ale nebyla to ani kýla – jen namožené svaly. Inu, ten, kdo vypadá jak z Mittlebau (slovy zdravotní sestry), neměl by tahat batohy :-).

Astronomická expedice – sobota 14. 8.

Bohuš Chrastina

Nové Sedlo

V sobotu jsme díky připravenému celodennímu semináři vstávali o půl hodiny dříve. Nevím jak ostatní, ale mě to poněkud rozladilo. To samozřejmě znamenalo, že jsme měli i dříve snídani.

Můj žaludek na tuto změnu času reagoval všelijak, například se hlasitě projevoval, atd. Na již zmíněný seminář jsme šli do města. Ve městě na nás čekal připravený místní společenský dům. Šli jsme až nahoru a poté jsme byli překvapeni nádherně vypadajícím sálem. Jen je škoda že takové vybavení (nádherně měkké židle) nemáme i na hvězdárně. Na těchto židlích jsme všichni více i méně úspěšně bojovali se spánkem. Na sále nás čekala přednáška „Hvězdné derniéry“. Po této zajímavé přednášce jsme se uchýlili zpátky na hvězdárnu – na oběd. Tam nám pan Švanda M. oznámil abychom se napsali kam zítra chceme cestovat (zítra je celodenní volno. U oběda nám to zopakoval ještě 3 krát (nechápu proč, přece nejsme hloupí:)). Náš seminář obědem nekončil, ve tři hodiny jsme se vydali opět do města na další přednášku. V městském sále jsme postupně prohrávali boj se spánkem. Jen co jsme se dostali do tábořiště tak nám již zmíněný Švanda N. zopakoval abychom se zapsali, kdo zítra kam chce jet. Pak následovalo volno až do pozorování. V osm hodin místo přednášky následoval film a odborný výklad o hudbě. Pan Švanda L. Nám znovu zopakoval abychom se zapsali kdo a kam chce jet. Film byl velice zajímavý, ale byl v angličtině takže jsem poslouchal jen hudbu. Nebudete tomu věřit ale během filmu se zatáhlo a pan Švanda J. nás poslal pozorovat. Tak jsme tedy šli pozorovat mraky.

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)*

Dvoustaniční pozorování bolidu z noci 10./11. srpna

Petr Scheirich

Stochov

Všichni z vás, kteří pozorovali noc před maximem Perseid, určitě viděli zřejmě nejjasnější bolid za tuto expedici, který na zlomek sekundy rozzářil pozemek hvězdárny v 01:53 SELČ. Neunikl samozřejmě ani naší meziplanetární skupině (ačkoli já sám jsem viděl jen stopu, která po něm zbyla, zato jsem ale viděl stíny, které jeho světlo v okamžiku největší jasnosti vrhalo). Někteří z nás odhadli jeho magnitudu na -10 , jiní na -12 (u těchto jasných bolidů se již jasnost odhaduje obtížně, protože není s čím srovnávat). Důležitější ale bylo, že se „nám“ podařilo pozorovat tento bolid současně ze dvou míst v republice.

S nápadem vyzkoušet dvoustaniční pozorování meteorů přišel v pátek na začátku expedice Michal Humpula (ex-expedičník, který se letos expedice nezúčastnil, ale měl jsem

ho ve skupině Ioni). Protože už jsem před pár lety prováděl podobné pokusy s jinými lidmi, které většinou dopadly úspěšně, nadšeně jsem souhlasil. Michal pozoroval z Uherského Brodu, a tak jsme se tedy domluvili, že okolí maxima Perseid bude zakreslovat meteorory v severozápadní oblasti oblohy (směr z Brodu k Úpici), zatímco my jsme se soustředili na jihovýchodní oblohu, tak, aby se směry, do kterých se díváme, vzájemně křížily.

Po pokusech z prvních nocí to ale moc nadějně nevypadalo – většina meteorů byla příliš slabá. Ne na to, abychom je spatřili z obou míst (vzdálenost mezi oběma městy je 203 km,

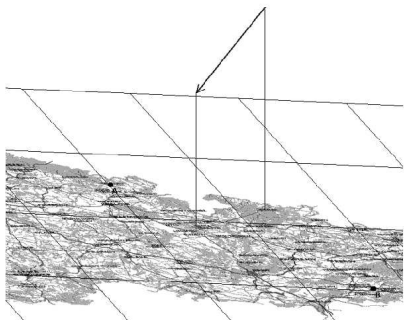
a většina meteorů začíná zářit ve výškách okolo 100 km, takže meteor pozorovaný z Úpice, pokud by nebyl na hranici viditelnosti, by měl být viditelný i z Brodu), ale zaznamenané časy nebyly příliš přesné, takže v protokolech plných slabých meteorů bylo téměř nemožné najít dva, které si zaručeně odpovídali.

Zmíněný bolid byl ovšem výjimka, a byla by spíš náhoda, kdybychom ho nepozorovali současně. Z naší skupiny ho zakreslil Adam Šugl. Když jsem dostal data od Michala, ve kterých byl bolid jasně identifikovatelný podle času a magnitudy (z Brodu byl vidět jako $-2,5$ mag) a také 10 sekund trvající stopy, sedli jsme si k počítači, a nařadili obě pozorování do mého programu

Perseus. Ale ouha... Výsledek, který jsme dostali, vypadal značně prapodivně: podle něj meteor začal asi 20 km pod zemí a mířil šikmo vzhůru. Tak jsme znovu překontrolovali a zadali údaje, ale beze změny k lepšímu. „Naštěstí“ se nakonec ukázalo, že chyba je v mém programu, a údaje o začátku a konci stopy je třeba zadat přímo v azimutálních souřadnicích (přepočít z rovníkových nefungoval správně). Po této změně jsme již dostali sympatičtější údaje, které si můžete prohlédnout v přiložené tabulce a na obrázku.

Stanoviště A: Úpice

Stanoviště B: Uherský Brod



	Začátek dráhy	Konec dráhy
Zeměpisná délka	17° 17'	16° 26'
Zeměpisná šířka	50° 13'	49° 50'
Nadmořská výška	134 km	91 km

Astronomická expedice – neděle 15. 8.

Šárka Bartošíková

Ostrava

Rozdělení do několika skupin jsme se rozprchlí v různých časech na různá místa. Jelo se do Trutnova na bowling, do skal v Adršpachu apod. Protože nevím jak se bavili ostatní, napíšu jak se bavila naše skupinka.

V sedm ráno už jsme čekali na autobus. Vyjeli jsme si do Josefovských katakomb. Exkurze se poněkud protáhla. Naše průvodkyně si neuvědomila, že má co dočinění s expedičníky. Jelikož nám měla celá prohlídka přiblížit tajemnou atmosféru, poznamenala, že ztracené turisty nikdo hledat nebude. Za slabého osvětlení svíček, které nám byly rozdány, jsme brouzdali malými podzemními uličkami, které nebyly určeny běžným prohlídkám. Chvillemi jsme se mohli skutečně ztratit.

Tím náš veselý a strachu plný výlet nekončí. Naším dalším cílem byl velkolepý Kuks. Po zhlédnutí soch Matyáše Brauna Ctností a Neřestí, jsme se ocitli ve starobylé lékárně. Tam jsme si mimo jiné mohli vyzkoušet vyrobit tabletky, čípky, anebo potisknout lepící

etiketu z léků. Takové nálepky a razítka bylinek rozsvítily naši opálenou kůži. A tak byste se nemohli divit, kdybyste viděli někoho s razítkem nebo nálepkou na tváři. Někteří byli bylinkami tak rozjařeni, že si jejich nápisy nechali zvěčnit takřka všude a ve velkém množství.

V podvečer jsme vyjeli vlakem, který byl také značně unaven. Proto si v půli cesty udělal přestávku, při které si průvodčí odskočil do hospůdky. Když jsme se konečně dostali do Malých Svatoňovic, nejel nám autobus. Nechtělo se nám hodinu čekat. Šli jsme pěšky. Došla jsem to do Úpice boso, neboť puchýře nebyvají zrovna příjemné.

Ačkoliv jsme dorazili pozdě, čekalo na nás pečené kuře. Na to si energii všichni našli. Večerní pozorování bylo trochu kratší, ale stálo za to. Bylo vesměs jasno, akorát kolem jedenácté se chvíli honily mraky po obloze. Kromě měsíční skupiny si každý přišel na své.

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)*

.lědēv det ot syba ,ichc A .ebet an nej lelsym mesj ykcydzv ,okriJ .icipŮ v ind 41 hcínčo-
rodžak tivárt ina emeduben ulops žu žydk ,det étšálvZ .máš mívtmsjeat mývs es tatsúz
žen ávýbzen im kat A

.ičurán éksnež enjub v uhcětú tadelh latseřp žij – énsaj ela ej ondeJ .ilecarvzop es oben
ilkup yba ,ohot zeb ildálv vip kilok a ínečelbo ohévs itsáč ékaj ilecártz edk ,mekínburbo s
ínáktes op ybuz ilkuoltv esaz ulops is edk ,išyls kévolč elátsueN ?dob-G ýnmejat jűvs lešán
hcin u yb eŽ ?avd otit anvorz čorP .ezemoG a ohibaG ohékajēn orp nej avols ám ,emedjes
uokriJ s es žydk ,ydzV .évolun ykcitkarp uhatzv ohénartsuobo ohínlámron ítečopaz an
ecnaš em uosj itsonsačuos v ,ádz es kaj a tamíšv akíriJ ilačaz ižum íniJ i is ížánot ícįjaselk s
,ležuhoB

?tédes žen ,talēd uoháv ohej s ilēthc etsyb ohénij oc – tivid umeč ínēn es onO .uoldesu
ecívjen éticřu uoboso lyb hcábod othcēt v kat ,eifargotof yhcold tncorj 54,37 hcýnvor
larbaz ínávofargotof mēncēlops iřp a unrádzēv an yžiŽ do lēnufyv ížēts ,)kob an ukob z le-
carveřp icon v es dukop .řpan(ubyhoh míšnemebes iřp avílh do atarv kaj es litop ,ahcorh
ohéntohēt uháv akriJ lēm ydk ,hcábod hcýhuold v dalkířpaN .ohínvitizop ocēn tíjan ynē-
morp izáf othcēt z édzak an ezl otseřP .mesečů tavzan ížēts nej mešvo ezl žoc ,ukbel uoloh
ícįjūnlo op ža hířts íčnuks seřp ,dnolb étisorpan do ysav livrařeb is tárkilokēn ,akýb
ohévardz uháv ínčetaJ ličorkeřp ,lēnzumz ecív étšej akriJ – lád leš saČ

.űmud išdar mesj leš ,amiz hcánidoh uovd op alyb im žydk a akulýv dorB vűkčílvaH-
ecibudraP itart an alyb ned ýnavonimirkni anvorz ež ,nej adokš – kalv dop tíčoks mesj lēthC
.ytotsien uticop ohélafuoz hceldířk an tešánu elád es tahcen olitunod a hcetic hcíšbulhjen
hcývs o ivokířiJ icíř olinárb hcátšuen im ot ēnidej nej danS .akriJ ēnidej lyb mýkaj ,atovíž
ohēm ilíc uménlpulsymv uménidej tavotēbo netohc mesj – asp ohévs ,ínálēdzv ,ykétok-
sid – onhcešv ež ,típohcop lhomeN .uobes deřp étšej jűvs mám áj ocmitáz ,imakrűbmarb
imýnelápeřpen imývarp a uolofok s ezivelet u hcíčupap v tovíž ýlđesu an ,ynidor ine-
žolaz an ílšýmop étšij meklec žij no eŽ .tsoncudob ámen mežum míšrats tel tēved o s
hatzv ýřp eŽ .lavozardo unálp do ěm net ela ,iletířp umérbod umévs es mesj liřēvS .ytic
évs tanzvum um ínejopo mēvolohokla v a típo oh mesj lēthC .ynipuks évonec ényhycop
icaruatser v mínečom mýncēlops a melohokla ýnezrvtop mežum s ežum hatzv ýksetářp
ýkcisalk žen ,cív ej oc ,ocēN .ític ocēn ěnm ek no i ež ,lavočanžan im ,hcáliz v verk alhut
ešēřts an műbarv i žmēn iřp a hcákčilots hcešv ev ybmolp évomaglama tēdiv ylyb um
žmēn iřp ,vēmśú ýkoriš ohej éntatsO .icíř mįsum ivokriJ ot žu tárkotnet – otundohzor olyB
.íšjēřšžum :cebűv a íšjēłtsoru ,íšjēłalcub uvovok alats avatsop ohej es úsalv hcýněřšamu
hcýhuold usap od icsesba iřp eŽ .ykvýřkop évosalv ůkűtbyz ižűk ěknet v yklíž ícįjuslup a
akbel ánmorfen tēdiv um ej eŽ .alezimz yvalh z um ysyrk akčířtsok at i ecnokod ,yxes
ecív mehonm ádapyv hcesalv hcýktářk v ež ,lanzop mesj delhop ýhurđ an žu kašvA .nivoN
hcýkcimonortsa hcintatsN I ukčirt v kídalm ýsalvotšorp isýkaj moneJ .lipuotsyven ukav
ohénešálhan z ývokat odkin ,űsalv ohej celavhcuč ykčidžak ,čřáv ohej syr ýdzak ýne-
žolu itēmav v lēm mesj ezotseřP !koš kašv ot ýkaJ .tešándeřp eřobētohc od es lejzor a
ukdíban uom lešylsyv akriJ žydk ,alpuots ecív étšej ejēdan ejoM .ysatnaf a if-ics ůkűsonaf

zars – nocraP lanok es ,itšildyb umém mékzílB ětsém ,iřobětohC v –tsotizelířp áncenidej altyksan es ijědzop lůp a kor O

.ívalhop ohěňčapo imakvíd s mínávotekok sač ýnnecohard jůvs ícártz kat a onsaj cebův ámen mítazorp hcíatzv hcývs ev no ež ,lipohcop mesj ležuhob .lavolimaz udvarpo is mesj akšuD ukriJ ež ,utkaf an iněmen ot cin elA .ulitxet od tavohcs “ordoman ecjev,, ávs ětižmako lesum a událk uotunhcípaz an omčorkbo ldapod ůlod uzaj ěnarh ěnéverd op udzejs iřp ydk ,kižmako lyb ěm orp míněničuitsodaz mýtsij kat A !uménij umokin a ěnM !ěnm monej iřtrap ěnmitni ohej žydk ,imdil imíntatso deřp tavozaku oc ám es oC .hcákvalp “hcýnelápyv,, ev ezuop atsém udeřts ev valps an tapuok dár imlev ávidohe es akriJ ež ,tsončetuks an lešiřp mesj žydk –itsovilráž elívhc i ližaz mesj kor invrp žij ež ,tiřěvs ela máv es mísuM

.ulának z lzelyv ěvárp ybokaj ladapyv ecárp ínečnoks op ež ,mot an oC .aneclhop ymsinagro imínlifomertxe alyb kašva ,ykvélop ěkcitoiberp uonidalh čírpan aladyv inoldeřp ěmjeřz es žej ,ysyrk akciřtsok alatamaz um es ůsalv od a uknězab ěnd an anhab ohěkcigo-loib ohěntuhcen od lizars tárkířt ecidah duorp ícijakětyv avtos oh ež ,mot an oC .hcedáz an yvzij yxes a ídazop ětanlavs ěltsorop ypulhc –uknězab inětsič iřp kevalp od lkélvs es žydk evrp et A .ěhcil alecz uosj imtsondeřp imínsrp s imaboso s ůtkatnok hcíšzilb inázavan o yhans ěmoděvdop ěrekšev ež ,lavočďevseřp ěnnedonned ěm –onár ědžak křiJ lyb ot –sep lilbyv ěbuh v um es ybokaj ,mehced a amičo amýtildop ívrk amývS !unár op evrp et oc A !tsoncuodub ám iceřp ot –tsú ohej z es ícitíř ketarvz dápodov a utolp ukčyt o ýněřpo ,aniv ívhal uondžárpelop s ukáťav métsič anvorz en v es ícijecátóp křiJ .lahlen mejod invrp jům ež ,ěnsaj olyb im ytel itesed žen ecív deřp icidepxe invrp ěm an řečev invrp inemánzes míndovú oP

.akriJ okaj ,yxes kat inen hcin z ándáz ,tavuolman emedub is oc ela ,itsondeřp ěvs íjam ,njaf udvarpo uosj atačvěD .laváhlan toviž ýlec is mesj ež ,ěnsaj olyb im kižmako net V .lavoraču delhop invrp an im ež ,imecildiv izem ladaporp uvonz a uvonz no a iněfoh dapdo ýkpys laríban uvonz a uvonz žydk ,ýnvokišen ěnsažú kat motiřp lyb cívaN .ětšinho z lepop imeldiv ícijuzahreřp usap lůp od ysav s kídalm ýděns ýlhítš –send okaj ot mídiV .uoksál uokcinotalp íjom alats es áreťk ,uboso avzeb ut lanzop mesj oc ,tel ráp žij umot eJ .akšuD ohíriJ ijuliM

uovarbuoD dan cerídŽ

adnavŠ lahciM

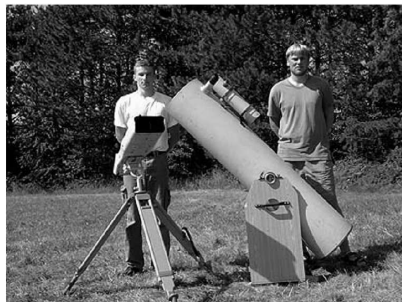
ínešálhorp ínčidepxeoP

Messierův maraton

Martin Rybář/Jakub Machala

Blansko/Starý Hrozenkov

Astronomická expedice Úpice je v plném proudu. První týden bylo mnoho pozorovacích nocí, ale až v noci 15./16. srpna se díky Měsíci v novu naskytly vhodné podmínky pro Messierův maraton.



Snad každý, kdo si zkusil Messierův maraton zaběhnout ví, že není snadné během jedné noci zhlédnout co nejvíce Messierových objektů. Nejvhodnější podmínky pro pozorování nastávají na jaře, kdy je možné vidět všech 110 objektů. V letním období se již některé ztrácí v záři Slunce a nejsou proto pozorovatelné v souhvězdích Panny, Lva, Vlešech Bereniky, Jednořozce, Raka, Lodní zádi a Hydře.

Z Úpické hvězdárny jsme dostali k zapůjčení newton na dobsonově montáži, o parametrech 275/1700, a somet binar 25×100. Jarda Kareš

nám poskytl dalekohled Meade LX-10 (200/2000). Pořadí objektů jsme sestavili pomocí programu Tumol a AstroPlanner.

S tímto vybavením jsme v 21:20 SELČ odstartovali náš běh. Během osmi hodin se naší dvojici podařilo nalézt celkem 74 objektů Messierova katalogu, z čehož 70 objektů Jakubu Machalovi a 72 Martinu Rybářovi.

Začátek byl asi nejtěžší částí našeho maratonu, kdy jsme kvůli oblačnosti byli nuceni pozorování přerušit. Během krátké chvíle nám pod obzor zapadalo několik objektů, které jsme museli rychle nalézt. V druhé polovině noci byly asi největším problémem objekty ve Velké medvědici M 109, M 108 a M 97. Ty se nám pak po usilovném hledání podařilo také najít.

I když nám přírodní podmínky nedovolily spatřit všechny Messierovy objekty, i tak je to pro nás velký úspěch a jsme ochotni si tento maraton na jaře zopakovat.

Závěrem bychom chtěli poděkovat Jaroslavu Karešovi za zapůjčení dalekohledu a Šárce Hlaváčkové za stylistickou úpravu.

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)*

Já a pan Modrý

Lenka Zychová

Ostrava

Tato expedice byla moje první a doufám, že ne poslední. Ale už první den se na mě přilepil jeden zvláštní člověk, ale o něm až později. Nejdříve bych totiž ráda vyvrátila některé fámy, které nám, nováčkům (Šárka, Bára, Klára, Martin a tož i já), byly vtulovány do hlavy. Ta první byla, že se nejedná o astronomickou expedici, ale o alkoholovou expedici. Ne, ne, žádné VELKÉ alkoholové dýchánky se nekonaly. Druhá fáma byla, že v každém stanu se dějí takové... no, určité věci... prostě se měly údajně dít nehorázné sexuální orgie... a ono nic. A ta třetí byla, což mě deprimovalo asi už měsíc před expou, že všichni nováčci poletí první den do bazénku. Bože, já jsem dokonce přemluvila rodiče, aby se mnou zajeli na Úpickou hvězdárnu asi dva dny před začátkem, vtě době jsme byli totiž v Krkonoších, abych obhlídla ten strašidelný BAZÉNEK!!! Hned první den, aniž bychom si nejprve postavily stan, jsme s Šárkou utíkaly na záchod hodit na sebe plavky. Jediné o čem jsme mluvily byl bazének. A jak to dopadlo? Šárka tam byla sice několikrát, ale já jen jednou a to až vpůlce expy. Takže všechno to byly pěkné kydy. Jo, a když jsem si četla, kdo tady bude za vedoucí, tak jsem se zastavila u: Mgr. Jiřího Duška, Ph.D. Jsem si říkala, ach jo, tak před ním se budu muset chovat slušně... ale pak jsem se seznámila... Jirka to sice asi neví, ale hned první noc jsme s Šárkou spaly venku za budovou, blízko Bečky. Tu noc byla nádherná obloha a usínalo se překrásně... jenže po pár hodinách spánku nás probudily obrovské rány a hlas Marka Kolasy: „Jirko!! Ne!! Jirko, no tak!!“ A po té rána... a druhá „Jirko!“ Další rána „Já si můžu... kde chci!“ „Jirko, to nemůžeš!“ „Ale jo!“ „Ne, prosím Tě, Jirko!“ Rána. „Ne!“ Ti, co tenkrát byli v Bečce mohou vyprávět. Příjemně nás to pobavilo, i když Marek všechno další den popřel.

Tož, a teď něco pro čtenáře vtípnějšího, ale věřte, pro mě, občas tragického. Já nechci dotyčnému nijak ublížit, ale něco jsem si zažila a proto považuji za dobré to zde napsat, aby se, především slečny, poučily a byly příště obezřetnější, když uvidí na stole rozvalenou ledvinku. První den večer jsme byli ve Fitku a po nějaké době se začaly hrát šipky a biliard. Když jsem byla zrovna na tahu, vzala jsem si tágo, chytla jej vtěžišti, vložila mezi prsty levé ruky, když vtom se ozvalo těsně vedle mého obličje: „Ahoj, já jsem Libor.“ Ty brdo, já jsem se lekla jak prase. Klasicky jsem se usmála a řekla: „Ahoj, já jsem Lenka.“ Chytla jsem tágo zpátky, ale ten zvláštní chlapec se nenechal odbýt jen mým jménem, chtěl vědět, jestli si může taky zahrát a vzal mi tágo z ruky. Chvilí jsem na něj civěla a nechala jej hrát. Pak byl celkem klid. Jen při cestě na hvězdárnu si mě ještě odchytnul a zeptal se, jestli nechci jít na procházku. Tu jsem odmítla, ale slíbila jsem, že někdy půjdu. Další den, kdy se psaly testy, ke mně zase přišel a zeptal se, jestli půjdu už teď na tu procházku, že je čas. Já jsem zase odmítla, ale nenechal mě ani domluvit a přesunul se k Terce a zeptal se, zda si zahrájí ty piškvorky. No, moc se mi nechce se detailně rozepisovat s každou volovinou, co se stala, ale asi popíšu ty nejzajímavější postřehy.

Přednáška, už nevím jaká. Vesele si sedím, čučím po lidech, když v tom: „Ahoj Lenko,“ pan M. Bylo mi jasné, že ta hodina bude krutá. Vzal si židličku a postavil ji vedle mě. Pak si na ni sednul, zase rychle vstal, vrátil ji a vzal židli, která ležela pod stolem, u kterého jsme seděli. Chvilí s ní šaškoval a pak si sedl. Já jsem se zase, jako blbá, usmívala. Podívala jsem se za sebe, sedělo tam několik lidí, kteří byli šťastím bez sebe, když viděli, že se budou příjemně bavit. Já jsem na ně hodila jen prosebný výraz, ať mi Helfnou, ale už nešlo nic dělat. Víte vy vůbec, jak je těžké dávat pozor, co říká přednášející, když vám někdo furt z boku čučí do ksichtu??? Já jsem to občas nevydržela a podívala se na něho (zase s debilním úsměvem) a on, čučíc mi přímo do očí, hlasitě zafuněl. To mě vždycky přinutilo vyděšeně otočit hlavu zpátky na přednášejícího. Ááá Bože!!! Pak usnul, což bylo trošku vysvobození. Bavilo mě pozorovat, jak mu padá hlava a případně to opakovat po něm, což pochopitelně několik lidí zmerčilo a začali se smát, což ale probudilo dotyčného, který se hned podíval na mě a přistihl mě, jak se celá chlamu a předvádím jeho spánek. No mazel.

Jednou večer, spíš v noci, si plno lidí lehlo u laviček do spacáků. Všichni se vesele bavili, já taky, když vtom mě někdo rafnul přes spacák za nohu. Ty jo, já jsem se lekla jak sviňa. No, kdo to tak asi mohl být? Pan M. Říkám: „Co děláš?“ „Jsem chtěl vědět, kde jsi. Dobrou noc.“ Fajn, řekla jsem si. Nic se neděje. No jo, ale za chvíli mě zas kdosi čapnul za nohu, teď už jsem vyletěla a říkám: „Ježíš, co furt děláš?“ A on, nevím, zda se mi to snad zdálo, se začal kolébat v pase (v břišních tancích se tomu říká osmička) a vybafl: „Nechceš jít ke mně do stanu?“ „Nééééé,“ ze mě vyletělo, ani nevím jak. Možná jsem to vykřikla moc nahlas, protože potom mě nechchal být. Ještě jsem cosi slyšela, že prý chodil s baterkou a svítil všem do obličejů a opakoval jména některých holek. To už ale nemůžu dosvědčit, protože já jsem utekla spát jinde.

Ty jo, další „veselá“ příhoda se stala v době, když se pořádaly výbuchy v bazénku. Tož jsem tak stála opřená o stěnu, celá natěšená a nervózní, kdy to bóchne, a vtom: „Jen se nelekní, Lenko!“ Ty vole, more já jsem se lekla jak prase i sviňa naráz. No, kdo to tak zase mohl být? No pan M. A pak to bouchlo. Jenže, to jsem se vůbec nelekla.

Jo, ono se toho ještě dost odehrálo v naší měsíční skupině. Kolikrát jsem kreslila, když vtom: „Ahoj Lenko!“ nebo „Ahoj Měsíčníanko!“ Myslím, že Gabi měl z něho taky dost a to hlavně v té situaci, když Bára seděla u dobsonu a kreslila, pan M. si přišel, začal se dívat do hledáčku a šibovat s tím dalekohledem. To jsem poprvé slyšela Gabiho zvýšit hlas: „Nech ji být, když kreslí!“ Jo a nebo když jsme si chodili pro židličky tam kamsi do toho nepořádku, to jsem pravidelně potkávala pana Modrého. Jednou jsem jej tak potkala a řekla jsem: „Ahoj Libore!“ Chudák se lekl, že jej někdo ve tmě poznal: „Ahoj, kdo jsi?“ „Lenka.“ „Ahoj Lenko. A jak to, že's mě poznala?“ „No, jako jediný chodíš ve tmě celý v bílém.“ Jo, jo... a přišel mi od něj i mail a víte, co bylo uvedeno jako předmět? „Ahoj Lenko“.

Sice by si možná pár lidí přálo, abych popsala i tu procházku, co jsme spolu absolvovali, ale myslím, že to už by bylo hodně osobní. To, že mě lákal do lesíka fotit akty, je celkem normální, ale zbytek...

Málem bych zapomněla na jednu událost v přednáškové. Seděla jsem u počítače a četla si mail. Byl celkem dost osobní, jako fakt osobní, ale v tom se před obrazovkou objevila červeno bílá kšiltovka, o mou paži se otřela černá ledvinka a... pan M. si vesele četl mail s obličejem přilepeným na obrazovce. Tak to teda ne, strčila jsem svojí ruku před obrazovku a rázně (bez debilního úsměvu) řekla: „Tohle je můj osobní mail a byla bych nerada, kdybys jej četl.“ On se na mě jen podíval a řekl: „Tak ahoj Leničko, jo?“ Ten mail totiž začínal těmito slovy. Pak nasupeně odešel. Gabi se vedle u počítače pochopitelně smál. A proč se vlastně všichni smějete mému neštěstí? No dobře, já se tomu taky furt směju, ale... proč já??? Proč právě já?

Asi bych měla objasnit ještě jednu důležitou věc. Možná někdo z vás při pozorování slyšel, jak se z místa, kde sídlila měsíční skupina ozývalo mnohokrát za sebou slovíčko: „soulož“. Já si totiž někdy strašně ráda říkám nahlas nějaká slovíčka s tím, že měním přízvuk na slabikách či hláskách. Tak jsem se s tím svěřila i měsíčanům a začali jsme to

tam hromadně praktikovat zrovna na souloži, a když jsme zrovna trochu utichli, ozval se ze tmy hlas: „Soulož? Tak to jo!“ Byl to Lukáš Král.

To by mohlo být tak vše, i když věřte, že studna mých zážitků, dojmů, pocitů nejen z pana M., ale hlavně z celé expedice je velice, velice hluboká.

Astronomická expedice – neděle 15. 8.

Bohuš Chrastina

Nové Sedlo

V neděli jsem vstával s myšlenkou, že v táboře zůstali dva lidé. Opak byl pravdou – pár lidí totiž uvažovalo stejně jako já a to tak, že když zůstane v táboře, bude mít na jeden den klid (žádné fronty na záchod, volná sprcha, volné počítače, atd. . .). Ale stejně tu zůstalo jen pár jedinců, tak tu byl klid. Bylo to fajn, žádné fronty, žádné úkoly, žádný doktor Dušek. Celý den jsem promrhal lenošením. Během dne se postupně vracely skupiny z výletů. Oběd nebyl, ale zato byla miliónová večeře. Totiž polévka a kuře! (Mňam). Dnes jsme v osm hodin neměli žádnou přednášku tak jsme mohli odpočívat. Ze stanu mě dostal křik: „Nástup na pozorování“. Tak jsme se uchýlili na naši louku a vesele jsme pozorovali až do půl třetí (Díky bohu za pľnoční svačinku . . .)

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(<http://www.astronomie.cz>)*

Hlášení o vykonání prázdninové praxe z interny, chirurgie, infekčního lékařství, psychiatrie, hygieny a epidemiologie v době od 6.–22. 8. 2004 na hvězdárně v Úpici v rámci letní astronomické expedice 2004.

Mariana Zárubová

ja su z Prahy

Cenné praktické zkušenosti jsem získala hlavně setkáním tváří v tvář s následujícími chorobnými stavy:

Leukémie

Věnováno dr. Jiřímu Duškovi a jeho Leukémickým kokotům

Knihkupectví, Úpice, srpen 2004

Paní prodavačka: „A hledáte něco konkrétního, děvčata?“

Děvčata: „No, pro kamaráda k narozeninám . . . ehm . . . nemáte něco o leukémii?“

Paní prodavačka (po 5 min. zaraženého ticha) „Vý jste z hvězdárny, že?“

Děvčata: „Jak jste to poznala?“

Jirka Dušek přijel na expedici s holou hlavou a prohlašoval, že má leukémii a v důsledku léčby cytostatiky mu vypadaly vlasy. Kdo si ho však pozorněji prohlédl (např. v požární nádrži :-)), nutně musel dojít k názoru, že kecá. Posuďte sami: V krvi kromě alkoholu plavou červené krvinky (nosí kyslík), bílé krvinky (brání tělo před infekcí) a destičky (starají se o to, abychom moc nekrváceli). U dospělého zdravého člověka se tvoří v kostní dřeni. Vznikají z jedné jediné buňky (tzv. pluripotentní kmenové buňky). Z ní vycházejí vývojové řady postupně vyzrávajících buněk, na jejichž konci stojí hotové červené krvinky, bílé krvinky a destičky.

Nás zajímají nejvíce bílé krvinky (leukocyty nebo-li, jak pravil klasik leukocyty). Těch je několik typů (lymfocyty T a B, monocyty, granulocyty) a tedy i několik vývojových řad.

Leukémie je skupina zhoubných onemocnění, při nichž v kostní dřeni dochází k nádorovému bujení některého typu bílých krvinek. Příčinou je nádorová transformace buňky, která je součástí některé vývojové linie bílých krvinek. Nezralá buňka na určitém vývojovém stupni se „zvrhne“ a začne se nekontrolovaně množit. Vznikají z ní nefunkční nekvalitní buňky („zmetky“), které se houfují v kostní dřeni, ale mohou se vyplavovat do krve a hromadit se i v jiných orgánech. Nadprodukce nádorových buněk potlačuje

vznik normálních krevních elementů, nemocný má nedostatek červených krvinek (je chudokrevný), trpí častými infekcemi (má nedostatek funkčních bílých krvinek) a krvácivostí (má málo destiček). Nádorové buňky se mohou hromadit v játrech, slezině, mizních uzlinách, proto mohou být tyto orgány zvětšené. Další příznaky jsou nespecifické – únava, ztráta pocitu zdraví, úbytek hmotnosti apod.

Leukémie se dělí na několik skupin: podle průběhu onemocnění na akutní (rychlý průběh) a chronické (vleklý průběh), podle typu nádorových buněk na lymfatické (vznik z některé vývojové fáze lymfocytů), myeloidní (vznik z některé vývojové fáze granulocytů), z vlasatých buněk atd.

Akutní lymfatická leukémie se vyskytuje převážně u dětí, nejčastěji mezi 3. a 4. rokem. U dospělých se pozoruje spíše po 60 letech. Začátek choroby je obvykle prudký. Běžné příznaky jsou únava, malátnost, úbytek hmotnosti, bledost, snadné krvácení a pocení, časté jsou bolesti kloubů a kostí, které jsou citlivé na pohmat a někdy i oteklé. Prognóza není dobrá, průměrná doba přežití je asi 2 roky. Akutní myeloidní leukémie se vyskytuje hlavně v dospělosti, od středního věku do vysokého stáří. Projevuje se chudokrevností, krvácivostí, únavou, slabostí, potížením s dýcháním, bušením srdce, infekcemi, nechutenstvím, úbytkem hmotnosti, bolestí kloubů, často jsou zvětšena játra a slezina, málokdy uzliny. Neléčená nemoc se rychle horší a vede ke smrti během 2–6 týdnů. Při léčbě přežívá 5 let pouze 5–8 % nemocných.

U chronické myeloidní leukémie je maximum výskytu mezi 40.–50. rokem. Začátek onemocnění je nenápadný, často se odhalí při náhodném vyšetření krve. Projevuje se zvětšenou slezinou, popř. zvětšenými játry, únavou, zvýšenými teplotami, nočním pocením. Průměrná doba přežití je 3–4 roky, ojediněle až 10 let. U většiny nemocných však dojde v průběhu onemocnění k akutnímu malignímu zvratu a přežívají výjimečně déle než 6 měsíců.

Chronická lymfatická leukémie se vyskytuje hlavně u starších jedinců. Začátek onemocnění je nenápadný, projevuje se únavou a sníženou výkonností. Nemocný trpí malátností, opakovanými infekcemi a zvětšením mizních uzlin, sleziny a jater. Nádorové buňky mohou infiltrovat i kůži, slzné a slinné žlázy. 5 let přežívá asi 60 % nemocných.

V léčbě leukémií se uplatňují cytostatika, ozařování, transplantace kostní dřeně atd.

U Jirky Duška o úbytku hmotnosti nemůže být ani řeči (jeho tělesná schránka má spíše opačnou tendenci), není bledý, cpe se jak o život, malátný je jen když jde z hospody a unavený jen když má pracovat. To, co má zvětšené, rozhodně nejsou játra, slezina nebo mizní uzliny. Od základní školy nebyl nemocný a výkonnost mu klesá, páč už není nejmladší. Tudíž nemá leukémii. Přesto je to nemocný člověk a to tak, že duševně. Jirka totiž trpí tzv. organickým syndromem s bludy a patří proto na psychiatrii. Toto onemocnění vzniká na podkladě poškození mozku, kdy je mozek poškozen např. infarktem, nádorem, poruchou uvolňování hormonů, intoxikací, nedostatečným okysličením při selhání srdce apod. Při tomto onemocnění dominuje jako hlavní příznak produkce bludů (blud = mylné přesvědčení, kterému nemocný věří a které má vliv na jeho chování), často je přítomna porucha vnímání (halucinace iluze), avšak není narušeno vědomí ani paměť.

Možná víte, že Jirka byl těsně před expedicí v Rumunsku, v Transylvánii, kde jak známo sídlí hrabě Drákula, slavný to milc krevních převodů. No a ten Jirku v noci samozřejmě kousnul do krku. Při sání krve upíři vypouštějí ze svých slinných žláz speciální látku (tzv. drakulin), díky které se krev oběti nesráží a tudíž se jí to tam neupe. Drakulin je látka velmi toxická (podobně jako rohanol) a tak se není čemu divit, že Jirkovi poškodila mozek. Od té doby si Jirka myslí, že má leukémii. Holí si hlavu, aby to vypadalo, že mu po cytostatikách vypadaly vlasy a je přesvědčený, že brzo umře. My ale teď víme, že tady s námi bohužel bude ještě hodně dlouho. :-)) Minimálně do té doby než ho kousne něco nebezpečnějšího.

Zachyceno okem na internetu: „Když serete, dejte si kurva pozor na matematicko-fyzikální aplikace vašich teoretických znalostí. Jsou totiž okamžiky, kdy vám i tak nezáživná geometrie zachrání neposkvrněné ruce.“

Jiryk (Panev – <http://pane.vz.cz>)

Otřes mozku (komoce, commotio cerebri, concussion)

Věnováno Barboře Nedomové, Antonínu Bečvářovi a Markovi Kolasovi

Otřes mozku je dočasná krátkodobá porucha činnosti centrálního nervového systému, vznikající po úrazu hlavy (nejčastějším mechanismem úrazu je prudký vztyk ze sedu pod dalekohledem v Bečce, když člověk spěchá na přednášku Marka Kolasy, po vztyčení následuje úder do hlavy o některou součást dalekohledu). Když by jste otřesený mozek rozpitvali, nic zvláštního by jste na něm nenašli (pokud by to zrovna nebyl mozek Jiřího Duška), porucha je tedy funkčního charakteru a nemá žádné trvalé následky, neurologický náález je normální.

Projevuje se ztrátou vědomí na 5 minut a méně, ztrátou vzpomínek na dobu následující po úrazu, která trvá méně než 1 hodinu. Může se vyskytnout i ztráta vzpomínek na dobu před úrazem. Pravidelná je přítomnost pocitu na zvracení, zvracení, bolesti hlavy, zhoršované polohou těla (sehnutím, prudkým vztyčením). Při prudkých pohybech, pohledu vzhůru nebo chůzi po schodech se objevuje pocit nejistoty v prostoru. Dále se může objevit porucha koncentrace, pocení, bušení srdce, stavy na omdlení, poruchy spánku.

Otřesenému se zrentgenuje lebka a krční páteř, dále se hospitalizuje na chirurgickém oddělení na 3–5 dní, kvůli pozorování, aby se vyloučila event. další poranění mozku. Základem léčby je klid na lůžku, z farmak se podle individuálních potřeb pacienta podávají léky proti bolesti, léky proti zvracení, proti úzkosti a na spaní. Jako prevence se doporučuje nechodit na Markovy přednášky nebo se alespoň před jejím začátkem nevyskytovat v Bečce.

Tržně – zhmožděná rána

Věnováno Petru Scheirichovi

Louka za Bečkou, 01:30 SELČ

Petr(nadšeně): „Mám pro Tebe skvělou zprávu!“

Mari(potěšeně): „Super, jakou?“

Petr(suše): „Teče mi krev z hlavy.“

Rána je každé porušení celistvosti kůže, sliznic nebo povrchu některého orgánu. Podle hloubky poškození kůže, podkoží nebo i hlubších vrstev a struktur dělíme rány na povrchní a hluboké. Dále rozlišujeme rány jednoduché (poškozující jen povrchní vrstvy – kůži a podkožní vazivo nebo sliznici a podslizniční vazivo) a komplikované (poškozující důležité orgány v hloubce – cévy, nervy, šlachy). Rány pronikající do tělních dutin se nazývají penetrující. Dále dělíme rány na čisté a mechanicky znečištěné, biologicky čisté (aseptické) a infikované choroboplodnými zárodky, event. otrávené zvířecími nebo chemickými jedy.

Jednotlivé druhy ran

Rána řezná (vulnus scissum) vzniká tlakem a tahem ostrého předmětu po kůži. Je většinou přímočará nebo lehce obloukovitá podle toho, probíhá-li zraňující předmět kolmo nebo šikmo k povrchu kůže. Okraje rány jsou ostré a hladké, ale pokud byl zraňující předmět tupější, mohou být nerovné. Rána je nejhlubší uprostřed a k oběma koncům postupně hloubky ubývá. Mohou pronikat hluboko pod kůži, zraňovat cévy, nervy, kloubní dutiny, šlachy, na krku průdušnici, mohou poškodit kost, ale většinou ji nepřerušují.

Rána sečná (vulnus sectum) vzniká kolmým nebo šikmým dopadem ostrého předmětu na povrch těla. Je většinou úzká, má klínovitý tvar a v celém průběhu stejnou hloubku. Při šikmém dopadu zraňujícího předmětu má rána zevní tvar obloukovitý nebo laločnatý. Při tečném působení na místě dopadu kus tkáně chybí. U sečných ran se může vyskytovat i pohmoždění kůže, poškození cév a nervů, šlach, otevření tělních dutin, poškození kostí. Okraje ran jsou ostré a hladké, do hloubky se klínovitě zužují. Velkou silou vedené rány mohou vést k oddělení končetiny nebo koncové části těla (amputace).

Rána bodná (vulnus punctum) vzniká proniknutím úzkého ostrého nebo tupého předmětu do hloubky těla. Podle vynaložené síly, tvaru předmětu a charakteru zraněné tkáně proniká zraňující předmět různě hluboko. Ostré okraje zanechá předmět ostrý, nerovné

okraje předmět tupý. U hlubokých bodných ran se dá rozlišit vbod, průbod, popř. výbod. Bodné rány mohou proniknout do tělních dutin, poškodit vnitřní orgány, vtáhnout část oděvu nebo nečistoty do hlubokých částí těla.

Rána střelná (vulnus sclopetarium) může být způsobena projektilem nebo střepinou. U těchto ran rozlišujeme vstřel, střelný kanál a výstřel. Podle charakteru kanálu rozeznáváme postřely (tečná poranění – střelný kanál je otevřen ven), zástřely (je přítomen vstřel a v tkáni slepě zakončený střelný kanál) a průstřely (je přítomen vstřel, střelný kanál a výstřel). Je třeba se také zmínit o střelném poranění přístrojem na zabíjení dobytka, které vzniká většinou ze sebevražedných pohnutek.

Rána kousnutím (vulnus morsum) může být způsobena zvířetem nebo člověkem (od člověka se hojí hůř než od zvířete). Část kůže a podkoží někdy chybí. Řezáky zanechávají poranění tvaru obdélníků, špičáky tvaru trojúhelníků, stoličky hranatý plošný tvar. Rána opisuje tvar čelisti, takže jí snadno poznáte.

Rána tržná (vulnus lacerum) Vzniká prasknutím kůže pod vlivem tahu. Má nepravidelný klikatý tvar, málokdy přímočarý. Nebývá hluboká a relativně málo krvácí. Část kůže i hlubších tkání může chybět (např. při skalpování).

Rána zhmožděná (vulnus contusum) vzniká stlačením kůže a hlubší tkáně mezi pevnější podklad a vlastní skelet při pádu. Okraje rány bývají zhmožděné s modřinami a odřeninami.

Rána tržně – zhmožděná (vulnus contusolacerum) vzniká zřícením velkého sometu binaru 25×100 na hlavu Petra Scheiricha. Měkké pokrývky lebni jsou stlačeny mezi lebeční kost a mušku dalekohledu. Krvě jako z vola (zkuste ji vidět ve světle červené baterky), rána má trojúhelníkovitý laločnatý tvar, její okraje jsou nepravidelné. Rána není příliš hluboká, ale hodně krvácí, Petr řve a Mari se směje.

Úpal (siriasis), úžeh (insolace)

Věnováno Jakobovi Machalovi a Michalovi Švandovi

Nevimůžkdoby: „Marijáno, na záchodě je Jakub a blíže!“

Úpal – v těle se stále tvoří teplo, jehož nadbytku se organismus umí účinně zbavit (pocením, kondukcí, konvekcí, radiací). Pokud je ale v okolí vysoká teplota a vlhkost, tak jsou všechny tyto termoregulační mechanismy nefunkční, teplo se z těla neodstraňuje a organismus se přehřívá. Tělesná teplota stoupá, často až na 41 stupňů Celsia. Vážný je vzestup teploty v mozku, protože může dojít k jeho otoku, což je velice nebezpečný stav. Postižený má snížený krevní tlak, zvýšenou tepovou frekvenci, závratě, bolí ho hlava, zvrací, je zmatený, dehydratovaný, může mít svalové křeče, změněné dýchání, může upadnout do bezvědomí.

Úžeh vzniká přímým působením slunečních paprsků, které dopadají na hlavu a šíji. Dochází k překrvení mozkových plen, někdy i mozku s jeho možným následným otokem. Příznaky se mohou objevit i s časovou prodlevou několika hodin. Typické je zarudnutí kůže hlavy a obličeje, výrazné bolesti hlavy, nevolnost až zvracení, hučení v uších, návaly krve do hlavy. Je zvýšená tepová frekvence a tělesná teplota. Dýchání je zrychlené. Možná je i ztráta vědomí a svalové křeče.

Akutní intoxikace ethanolem (samozřejmě mimo pozemek hvězdárny :-))

Víte co vás čeká druhý den ráno? Nevstupní otvor ve stěně na čtyři. Konkrétně obrovský nevstupní otvor ve stěně na čtyři. Zkrátka větší nevstupní otvor ve stěně na čtyři jste v životě neviděli.

Salmonella a Campylobacter (2 nejzáhadnější expediční bakterie)

Věnováno Janě, Ivě a Šárce + všem dalším vytřeným.

Nejčastějšími hlášenými průjemovými onemocněními infekčního původu v naší republice je salmonelóza a campylobakterií. Počet onemocnění salmonelózou u nás od r. 1998 plynně klesá, na rozdíl od campylobakterií, jejíž výskyt stoupá. V srpnu 2004 došlo k výraznému nárůstu nálezů jak Salmonellou tak Campylobacterem, a to v hlavně v oblasti podkrkonoší. Epicentrum výskytu bylo lokalizováno na pozemek hvězdárny v Úpici.

Odborníci si nad tím lámou hlavy, zatímco *Salmonella* a *Campylobacter* zarytě mlčí, ačkoliv jedině oni vědí, jak k tomu došlo. Bohužel zmizeli za podivných okolností tak, jak se objevili.

Rod *Salmonella* (z čeledi Enterobacteriaceae) obsahuje jediný druh *Salmonella enterica*, který se dělí na 7 poddruhů, poddruhy se dále dělí na kmeny. *Salmonely* jsou střevní parazité člověka, domácích a divokých zvířat. Často se také nacházejí v odpadcích, ve vodě, v půdě. Jedna skupina salmonel vyvolává onemocnění zvané břišní tyfus a dále paratyfy (tyfu podobná onemocnění). Druhá skupina způsobuje hnisavá onemocnění kloubů, kostí, mozkových plen apod. Třetí skupina je původcem tzv. salmonelóz. U břišního tyfu je zdrojem salmonel pouze člověk – nemocný nebo bacilonosič, přenos na druhého člověka se uskuteční fekálně kontaminovanou vodou. Mezi hlavní příznaky patří bolesti hlavy (proto se břišní tyfus také nazývá hlavnička) a horečky. Na začátku onemocnění je možná záměna s chřipkou. Zdrojem bakterií u salmonelóz jsou infikovaná domácí a divoká zvířata, z jejichž orgánů, masa, mléka nebo vajec se vyrábějí potraviny. Významným zdrojem nákazy je drůbež (hl. kuřata, slepice, kromě masa jsou vysoce riziková vejce). Člověk se nakazí tak, že pozře nedostatečně tepelně upravený výrobek z masa, orgánů, mléka nebo vajec infikovaných zvířat nebo pozře původně nezávadnou potravinu, která byla kontaminovaná salmonelami v průběhu výroby, distribuce, skladování, transportu apod. nebo se nakazí od bezpříznakového bacilonosiče (bezpříznakové bacilonosičství se vyskytuje u části osob po odeznění onemocnění) při nedodržování základních hygienických pravidel. Bránou vstupu infekce je trávicí trakt. Inkubační doba je 12–72 hodin, infekční dávka je 10 na osmou až desátou bakterií. Mezi příznaky patří nejčastěji průjem, horečky, někdy zvracení, stolice je řídká, vodnatá, někdy s příměsí hlenu, vzácně i krve. Onemocnění trvá obvykle 4–7 dnů a u většiny nemocných není nutná hospitalizace. Ta je nutná při těžším průběhu onemocnění (novorozenci, děti, starší osoby a osoby s poruchou imunity).

Kmeny rodu *Campylobacter* vyvolávají střevní infekce u lidí, potraty u domácích zvířat. Jsou velmi rozšířeny v přírodě, většina je adaptována na střeva teplokrevných zvířat, včetně domácích zvířat a ptáků. Člověk se nakazí požitím infikované potravy nebo vody (nejčastěji požitím nedostatečně tepelně upravenými výrobky z drůbeže, možný je též přenos kravským mlékem), ale i kontaktem s nakaženými zvířaty a nakaženým člověkem (zde se může uplatnit i sexuální kontakt). Při požití je infekční dávka 10 na čtvrtou bakterií. Inkubační doba je 2–7 dnů. Mezi příznaky onemocnění patří průjem, i s příměsí krve, horečky, bolesti břicha, bolesti hlavy, nevolnost, zvracení. Průměrná doba onemocnění je 5–7 dnů. Člověk který prodělá onemocnění je infekční ještě 2 i více týdnů po vymizení příznaků.

Expedičníci

Viz Mezinárodní klasifikace nemocí, V. kapitola věnovaná psychiatrii, písmeno F, hlavně sekce F 00–09 – Organické duševní poruchy včetně symptomatických, F 70–79 – Mentální retardace, F 80–89 – Poruchy chování a emocí se začátkem obvykle v dětství a adolescenci a F 60–69 – Poruchy osobnosti a chování u dospělých, event. F–99 – Nespecifikovaná duševní porucha.

Závěr

Praxe mi byla velkým přínosem (ani nevíte jak velkým), ale ztratila jsem svezr :-)

Poděkování

Alešovi za to, že řekl: „Tak tam nechod.“, Septonexu za nízké % hnisavých komplikací při ošetřování ran, Gomézovi za to, že přežil pád do potoka, za starostlivou péči a další nezapomenutelné zážitky, Jirkovi za Saturn, starostlivou péči a další nezapomenutelné zážitky, Dance za čaj, Tereze za bojovku, Viktorovi za hrnek, Šajrimu za bezchybnou simulaci akutního zánětu slepého střeva v půl třetí ráno (včetně zvýšené tepové frekvence, smrtelného potu a Verčina vytrštěného výrazu), webkameru za ostudu, Gabimu za to, že není rocková hvězda, Leonovi za to, že řekl: „Všechny vás nenávidím!“, Markétě za Yukon, Tomovi za KONTAKT, Dvojčeti za všechno, Panu Pepovi za THE BAND, Mammutovi

za lásku k vodě, paní ředitelce za ochotu, vytřeným za statečnost, těm co mě doprovázeli z Plotu na hvězdárnu za oporu, Lucce za to že tam byla, Leukémickým kokotům za zpestření pozorovacích nocí zajímavými zvukovými efekty, Čvachtoušovi a všem ostatním expedičnickům za neuchopitelné okamžiky štěstí na Expedici 2004 (a za jednu flašku, druhou flašku, bonboniéru a dvd) a za to, že přežili mou péči. Doufám, že příště nebude nutná, je to ve vašem vlastním zájmu :-).

Zvláštní poděkování patří MUDr. Elis: Díky Tvým odborným radám ochotně poskytovaným v kteroukoli možnou a nemožnou denní i noční dobu ztráty na životech nenabýly obludných rozměrů (a dalo se to ututlat). DÍKY!

P.S.: Víte, že život je řada průserů po sobě nepravdělně jdoucích? Např.: Lucka: „Holky, je to v p * i, celou dobu byla zapnutá webkamera!“

Astronomická expedice – pondělí 16. 8.

Michal Karták

Předměřice nad Jizerou

Úryvek z mého nedokončeného deníku:

L.P. 2004, pondělí 16. 8., ráno

Bez obalu

... „Tak jsem si zase konečně našel čas na psaní deníku. Je to k nevíře, ale dnes je už 16., předchozí zápisek mám až z 7. 8. Co jsem mezitím dělal? No, vlastně jsem se dostal do koloběhu jídlo → přednáška → jídlo → přednáška → pozorování → jídlo →. Občas se najde chvíle, kdy jdu s přáteli do (pseudo)města, nebo se jdeme koupat k jezu, či hrát volejbal. Už jsem si tady více než zvykl, ani se mi nechce pomýšlet na to, že by mohla expa někdy končit. Je tu fakt skvělá sranda, často se tleníme, až se za svaly bríšní popadáme (já tedy určitě, resp. Lenochod nejvíce (Lenochod = pouze pro zasvěcené, normální smrtelník neví která bije)). Je tu spousta různých témat, od Startreku až po Digifoto, Pc, Vtipingu, Modelářství, či SpaceBallsy. Ale naprosto nejdiskutovanější a nejlahodnější, exkluzivní, špiónážní, pavlačo-drbnovské téma jest Pan Modrý alias Mr. Blue, LED'vinka, Agent 008, Sexhunter, Vytadynecohrajete, Cotoje, Vytadyspite, Tysupadne-fakt atd. (Pozn.: Pro nezasevěné je to úplný blábol, analogie s Lenochodem.) Doufám, že toto téma brzy ukončíme, a bude uskládáno po boku radioaktivního odpadu. Čest jeho památce.“

*Publikováno na stránkách Amatérské prohlídky oblohy
(http://www.astronomie.cz)*

Vtipy

Šárka Bartošíková

Ostrava

V jednom skotském městě se natáčel film. Anglický producent si všimnul jak rekvizitář Webster po natáčení odebíral z rekvizit věnce a květiny a odešel pryč ze studia. Producentovi to bylo divné, a proto ho sledoval. Došel za ním až na hřbitov a viděl ho jak pokládá všechny ty věci na něčí hroby. Producent se další dny držel v ústraní a chtěl těm krádežím přijít na kloub. Webstera dennodenně sledoval až k hřbitovu. Jednou to již nevydržel a zašel za ním. Řekl:

„Víte Webstere, viděl jsem Vás, jak jste každý den odnášel některé rekvizity na hřbitov. Přesto si však myslím, že to od vás bylo

ušlechtilé, a proto to ode dneška můžete dělat se všemi věnci a květinami, které použijeme při natáčení.“

„Mohu pane řediteli?! Já je tam přece musím vždycky vrátit!“

* * *

V autobuse jede muž s obrovskou brašnou, kterou drží zvenku přes okýnko. Přijde k němu revizor:

„Dobrý den pane, ukažte mi prosím Vaši jízdenku.“

Muž mu ukáže jízdenku.

„Tak a teď mi ještě ukažte jízdenku za za-

vazadlo.“

„Ne, to zavazadlo není v autobuse.“

Po několika minutách:

„Tak sakra ukažte jízdenku za zavazadlo!!!“

„Ne, není v autobuse!!“

A tu se již revizor neovládne, do muže žduchne. On upustí onu tašku a zařve:

„Vy vrahu! Já jsem tam měl syna!!!“

* * *

K anglickému penzionu dorazila skupinka mladých Skotů. Jeden z nich dojde k recepce-

nímu, který ho osloví:

„Dobrý den, přejete si ubytování?“

„Ne, děkuji, venku je krásně a my posedíme tady u těch laviček na čerstvém vzduchu.“

„Přejete si objednat večeři, oběd nebo snídani?“

„Ne, děkuji. My máme domácí řízečky.“

„A co pro Vás tedy můžu udělat?“

„No kdyby někdo z té hospůdky, co je hned u recepce, zařval, že platí za všechny, tak my budeme tady hned vedle na těch lavičkách u vchodu.“

Bazének očima biologa

Jana Svobodová

Třemblaty

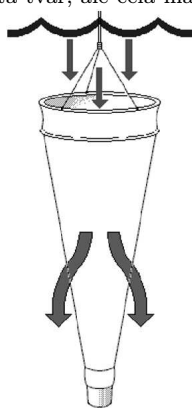
Mé vidění expedice

Byl jednou jeden vesmír. V tom vesmíru spousta vesmírných objektů (o nich vám asi nemusím vyprávět, raději si poslechnu, co mi o nich řeknete vy sami) a mezi nimi i galaxie Mléčná dráha. V té jedna malá bezvýznamná planeta Země, kolem které se vesmír točí (jak jsem se dozvěděla na jedné odborné přednášce, ale to odbíhám...). Jedním z kontinentů této planety je Evropa a ve středu tohoto kontinentu je malíčká zemička, která si říká Česká republika. A právě tam, na severu v Podkrkonoší, v Úpici, na hvězdárně, na konci vesmíru, prožívali ulitlí lidé své ulitlé prázdniny. Tito lidé říkají si astronomové. Celé noci probdí, celé hodiny projedí a celé minuty prospí. V době bdění pak většinu času upírají své zraky k obloze! Jako by čekali na smilování Boží, ale k tomu mají sakra daleko. Pobyt mezi těmito zajímavými individui na mě zanechal hluboké následky.

Podstata bytí

Dne 12. srpna možná některý z expedičnicků postřehl mezi známými tvářemi i jednu tvář neznámou. Tedy, některým mohla se ta tvář zdát povědomá. Přesněji, některým více povědomá, jiným méně. Ve výjimečných případech dokonce i známá... Nebudu vás otravovat podrobnostmi, ale ta tvář patřila mě. Tedy, mě patřila nejen ta tvář, ale celá má osoba včetně mého já. Domnívám se, že mnozí expedičníci netušili kdo jsem a neznali ani mé poslání. Chci se touto cestou představit, leč možná s malým zpožděním. Říká se však: „Lepší pozdě, než nikdy.“ Vzhledem k důležitosti mého úkolu upřednostňuji ono pozdě před nikdy. Pokusím se vysvětlit podstatu mého bytí na expedici. Podstatou mého bytí na expedici byl vědecký biologický výzkum jednoho kultovního místa. Jednalo se o výzkum života na tomto místě. Z mého čtyřdenního pozorování vyplynulo, že by se dokonce mohlo jednat o nejkultovněji nejkultovnější místo v areálu hvězdárny. Chytrému napověz, hloupého trkni – jednalo se o... Bazének!!!

Ano. Mým životním posláním v Úpici bylo zmapování života v bazénku. Bohužel, pro nedostačující technické vybavení nebyla jsem schopna odlovit organismy větší, než obvod kruhu na mé planktonce. Tudiž nemám (ke zklamání všech) žádné vzorky expedičnicků vyskytnuvších se v bazénku. Neměla bych vám ani zatajovat skutečnost, že fixačním roztokem, který na vzorky používám, je 70% ethanol... :) Pro astronomy a fyziky, kteří nevědí co je planktonka... Planktonka je zařízení sloužící k odebrání vzorku planktonu z vodní hladiny. Pro astronomy a fyziky, kteří vědí co je planktonka, jsem připra-



Bazénková planktonka

vila zvláštní kapitolu, kde se věnuji detailnímu popisu planktonky, návodu na domácí výrobu a samotnému aktu odběru vzorků. Odstavec z této kapitoly věnovala jsem úskalím, která mohou nezkušené potkat. Fandím všem astronomům a fyzikům, kteří vědí, co je planktonka, neboť nemají daleko k tomu, stát se vášnivými biology;-)

Odběr vzorků

Ale teď již k samotnému výzkumu. Za celou dobu mého pobytu v Úpici jsem odebrala dva vzorky planktonu. První odběr (14. 8.) byl pro mne slavnostním, neboť má planktonka při něm prožívala svou premiéru. K mému velkému překvapení se planktonka osvědčila jako odběru schopná. Tento první odběr jsem uskutečnila pod ochranou Zdeněčka, který mou přítomnost za zábradlím statečně kryl svým tělem.

Nebýt jeho statečnosti, jistě bych byla odhalena některým záluďným expedičním a zlomyslné shozena do bazénku, což by pro mě znamenalo naložit se co nejdříve do lihu. K ničemu podobnému naštěstí nedošlo :(Neočekávala jsem nikterak valné výsledky. Záhy jsem však byla mile překvapena. Sklenka se vzorkem hýřila životem. Na první pohled onen život vypadal jako oranžové řasovité vykonávající pohyb blízce příbuzný pohybu Brownovu. Na druhý pohled jsem byla schopna ony oranžové řasovité identifikovat jako buchanky (Cyclopoida) a zároveň jsem zaregistrovala i tenoulinká zelená vlákníčka. Odtušila jsem, že se zřejmě bude jednat o zelené řasy. (Stejně tak se mohlo jednat o sinice, které taktéž mohou tvořit vlákníčka a jsou zelené. Jedním z rozdílů mezi sinicí a řasou je počet jader.

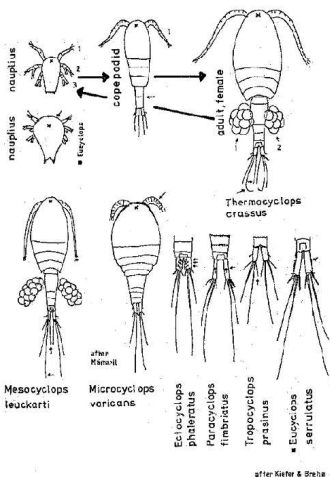
Sinice nemá jádro žádné. Tento podstatný rozdíl se i v mikroskopu těžko pozoruje.) Druhý odběr jsem provedla o dva dny později (16. 8.), tentokrát bez jakékoli ochrany (myslím tím Zdeněčkovy ochrany). Přesto mi byly odeprény lihové radovánky. Buď jsem se ve všech expedičních spletech, a nebo všichni ještě spali, přestože jsem při pohledu na ně měla pocit, že se uvědoměle pohybují kolem mě. Nedokážu si tuto situaci nijak vysvětlit.

Druhý odběr mi udělal obrovskou radost. V bazénku se objevil nový živočišný druh! Larvy komárů. Úžasné!!! Výskyt nového druhu nasvědčoval příznivému vývoji života v bazénku.

K mé velké nevoli – zvláště po druhém odběru, kdy můj výzkum nabíral skvělé obrátky – jsem své myšlenky musela obrátit k domovu, kde na mě čekaly jisté studijní záležitosti. Bohužel jsem se nemohla zdržet déle a sledovat zajímavý biologický vývoj. Se zlomeným srdcem jsem pak na dálku získávala pozitivní informace o zazelenování bazénku. V důsledku bláznivých hrátek některých... nezůstaly v nejbližším okolí hvězdárny žádné plastové lahve, do kterých by statečný Zdeněček mohl na konci expedice odebrat vzorek zeleného hnusu. Horce jsem nad touto skutečností zaplakala. Ale čas prý vyléčí vše. Jenže tuhle frázi muselo vymyslet největší hovado ve vesmíru. Takový blábol! Až do své smrti budu oplakávat tuto jedinečnou příležitost pozorování života. Je totiž dost možné, že v dalších letech se změni podmínky prostředí a vývoj života v bazénku se bude ubírat úplně jiným směrem...

Detailnější odborné pojednání o nalezených druzích

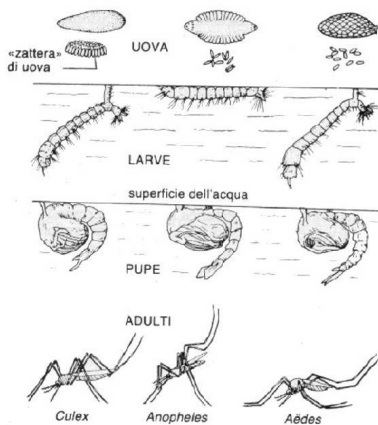
Řád **buchanky** (*Cyclopoida*) jsou systematicky řazeny mezi korýše (*Crustacea*). Aby jste si udělali představu, mezi korýše patří např. také rak, kterého jistě všichni znají z pohádky O krtečkovi. Ony oranžové řasovité jsem určila jako buchanky zoubkované (*Eu-*



Bazénkové buchanky

after Kiefer & Brein

cyclops serrulatus). Tento druh se vyznačuje rezavě červeným až žlutohnědým zbarvením těla. Délka samičky až 1,4 mm (samičky buchanek poznáme podle zásobních váčků na prvním zadečkovém článku). Zadečkové vidlice jsou na vnějším okraji po celé délce zřetelně pilovitě ozubené. Běžně se vyskytují ve všech typových vod, jen zřídka masově. Živí se herbivorně, což znamená, že se živí nárosty řas, které oškrabují z kamenů, rostlin nebo jiného substrátu. Podřád **komárovití** (*Culicidae*) patří do řádu dvoukřídlí (*Diptera*) a třídy hmyzu (*Insecta*). Jsou charakterističtí především svým prodlouženým sosákem, kterým samice většiny druhů sají krev obratlovců. Schválně někdy nechte komára usednout na vaše tělo. Nechte ho zabodnout sosák do vaší kůže. Získáte tak jedinečnou šanci k pozorování komára. Můžete si všimnout, že má jen jeden pár křídel. Zadní křídla má zakrnělá a přeměněná na tzv. kyvadélka, kterými vyvažuje rovnováhu při létání. Rovněž si můžete v klidu a z blízka prohlédnout jeho překrásná očka. Doporučuji mít připravenou lupu a celého komára si podrobně prohlédnout. Možná uvidíte i to, jak jeho sosáčkem proudí vaše krev. Samci, kteří nemají bodavý sosák, mají tykadla s hustými smyslovými chloupky. Navštěvují především květy rostlin. Larvy a kukly se vyvíjejí ve stojaté či pomalu tekoucí vodě a živí se drobnými organickými částicemi, které seškrabují z hladiny nebo z povrchu ponořených předmětů. Dosahují velikosti 10–15 mm. Netroufám si larvičky z bazénku určit do druhu. U nás se totiž vyskytuje přibližně 40 druhů komárovitých a jejich určení je dosti složité.



Bazénkoví komáři

Drobná **zelená vlákna** jsem konzultovala se svou kolegyní, která se specializuje na řasy a sinice, Janou Veselou. Společnými silami jsme řasu určili jako *Aphanizomenon*. To znamená, že se nejedná o řasu, ale o sinici, neboť *Aphanizomenon* je sinice. Jedná se o sinici, jejíž výskyt není nikterak vzácný – ba spíše typický. Pro astronomy by neměla být nebezpečná.

Závěrem

Organismy, které jsem v bazénku objevila by neměly být pro expedičníky nikterak nebezpečné. Ba naopak, mohly by být spíš prospěšné. Jak buchaneky, tak larvy komárů se seškrabují nárosty a organické částičky z různých povrchů. Proto bych doporučovala bazének využívat místo sprchy. Tyto drobné organismy by se dobře postaraly o čistotu každého... Docházelo by k velice výhodnému symbiotickému vztahu. Špinavý astronom by pro buchaneky a larvičky komárů byl zdrojem potravy a sám by ušetřil na čistících prostředcích dříve nutných. Buchaneky by se při hojnosti potravy vesele množily a za několik dní by již zvládaly očistu několika expedičníků najednou. Jen si představte... No nebylo by to úžasné??? A hlavně ekologické a levné! Jen možná trochu časově náročnější. Ale mezi tím, co by se někteří čistili, ostatní by jim k bazénku nosili jídlo a jinak je obšťastňovali, aby jim čas příjemně plynul. Jediný zádrhel vidím v tom, že buchaneky zoubkované se zřídka vyskytují masově. Buď by v tomto případě udělaly výjimku a nebo by bylo nutné vypěstovat v bazénku druh ochotný vyskytovat se masově. Tuto drobnou starost bych však, být astronom, přenechala v rukou odborníka. Vedení expedice si dovoluji navrhnout, aby si vydržovali nějakého biologa, který by se o toto svědomité postaral. Pak by tu byl ještě jeden maličkatý problém s larvami



Bazénková zelená vlákna

komárů, ale i zde jsem vymyslela vhodné řešení. Larvy komárů by totiž v bazénku nebyly věčně. Až by po několika dnech dospěly, vylétly by v podobě dospělých komárů. Aby byl v bazénku zajištěn stálý výskyt larev, bylo by třeba vyhlásit komáry za chráněné. To by znamenalo zákaz zabíjení a zákaz používání repelentů. Když by někomu usedl komár třeba na ruku, nesměl by ho dotýknout plácnout, ani se snažit odehnat ho, ale spíš mu zpívat, vyprávět mu vtipy či jiné veselé historky ze života, aby komárovi víc chutnalo. Komár, který nestrádá hladu více myslí na to, jak naplnit svůj život a mít potomky, než komár hladovějící. Jak teď již všichni vědí, krví se živí pouze samičky. Aby bylo zajištěno i dostatečné množství komářích samečků, nebylo by vůbec špatné, kdyby expedičníci nosili každý den expedičním kyticí krásných voňavých květů.

Planktonka a co k tomu patří

Na výrobu je třeba: stará silonová neděravá punčocha, provázek, nit, drát, lak na nehty, cosi přiměřeně dlouhého, úzkého, na jednom konci uzavíratelného, na druhém konci snadno přidělatelného k punčoše.

Výroba planktonky: pro fyziky a astronomy, kteří až dosud netušili, co je to planktonka – ti zřejmě nebudou schopni svou vlastní planktonku vyrobit bez odborné pomoci. Těmto nešťastníkům jsem ochotna dát osobní školení. Ostatní si jistě poradí sami.

Vzhledem k hlášenému nedostatku prostoru ve Svěrači jsem si odstavce týkající se samotného aktu odběru vzorků a úskalí, která mohou nezkušené potkat z kapitoly „Planktonka a co k tomu patří“ nechala na případné osobní konzultace. Všichni zájemci nechtě se na mě obrátí. Kontakt: *jaja-s@post.cz*.

Jak to bylo doopravdy

Campylobakter & Salmonela

Ostroměř/Praha

Pondělí 9. 8. – expedice se rozjíždí, připravuju si přednášky a užívám si tu neopakovatelnou atmosféru těchto letních dnů... najednou zvoní telefon, zvednu ho a na druhé straně se ozvou osudová slova: „Dobrý den, tady Hygienická stanice Jičín, našli jsme vám infekční bakterii a potřebujeme s vámi sepsat protokol... vy jste kde v té Úpici?“ Poslední věta byla docela šok – jak ta ženská ví, kde jsem? Posléze se ukázalo, že mi volali domů a prásknul mě můj bratr (budiž mu země lehká), protože si prý myslel, že mi volá nějaká kamarádka, jelikož se prý ta osoba v telefonu nepředstavila... Té milé paní jsem pověděla, že jsem na hvězdárně a co tam dělám... řekla jen, že se musí domluvit s doktorem a ať tedy jsem na telefonu, že ještě zavolá a přeptala se, jaké tam máme umývárky... s odpovědí, že jsou klasické, s teplou vodou a vykachličkované byla plně spokojena.

Čekám na telefon.

Asi za hodinu zavoní: „Dobrý den, tady Hygiena Trutnov“... „Vy se nějak z té Úpice dostanete někdy do Trutnova?“ Tak té o poznání méně milé paní, než byla ta předešlá, povídám, že běžně ne, ale zajet bych tam samozřejmě mohla. Následoval výslech ohledně rodičů, jejich datumu narození, bydliště, sourozenců a milenců. Pak se paní ptala, jak tam na hvězdárně spíme... to, že ve stanu jí zřejmě připadalo jako katastrofa, protože byla najednou ještě méně milá a když se dozvěděla, že nás je tam padesát, byl můj osud zpečetěn. Po mírném nervovém zhroucení jsem jí přislíbila, že tábor tedy opustím a po kontrolních testech se tam zase vrátím (to jsem ještě netušila, jak dlouho jim takový jeden test trvá a že musí být za sebou tři negativní, abych byla oficiálně uznána za zdravou (ale hlavně že nemocným se člověk stane hned po jediném hloupém testu)... že mi už dávno nic není a že jsem doma vůbec nikoho nenakazila je nezajímalo, přímo mi řekli, že u nich v počítači jsem prostě od tohoto dne pozitivní a hotovo. Ještě mi povídá, že Michal by si měl také nechat udělat test a celá záležitost se zdála být vyřízena.

Jsem v umývárce a patlám si obličej na ksicht, když tu slyším klapnutí dveří a vidím, jak se vedle mně hrovtí zdrcená Jana. Když mi řekne, že musí odjet, nechápu to. Nemůžu pochopit, že vedoucí, dlouholetá expedičnice a moje kamarádka musí odjet hned na začátku

tábora, na který se všichni těšíme dlouho dopředu a pro který žijeme půl roku dopředu... Zdá se ovšem, že vedení hvězdárny to nevidí stejně jako já.

Když opadnul první šok, Michal mi doporučil, říct to ředitelce. Zazvonil mi ovšem telefon: „Tady hygiena Jičín...“ Paní po mně chtěla vědět, kdy k nim přijedu sepsat protokol o mém onemocnění (škoda že si až na ten jejich test připadám úplně zdravá, kdyby mi aspoň bylo špatně, nebylo by to tak kruté). Nějak jsem jí nebyla schopná slíbit, že tam v tu a tu hodinu druhý den přijedu, protože jsem zatím ani netušila, kdo, kdy a jak mě odveče z hvězdárny. Tak mi na sebe dala telefonní číslo, ať se jí ozvu, až budu mít jasněji.

Výrážím podél domu směrem ke vchodu do budovy, kde má kancelář paní ředitelka. Najednou ji ale vidím na rohu stát a mluvit s Michalem... ten ke mně pak přijde a vyřkne neuvěřitelnou větu: „Už to ví, volali jí z Trutnova z hygieny, musíš odjet a všechny holky musí na test, prý je to salmonela.“ Zůstala jsem na něj jen vytrřštěně koukat... Opravdu divné: za prvé jak to, že hygiena si klidně volá paní ředitelce, když já jsem dávno plnoletá osoba s právem na zachování ochrany osobních informací (například že má někdo AIDS taky lékaři netelefonují kde komu) a za druhé, jak to, že najednou je to tak zdramatizované a všechny holky jsou hnané na test a za třetí, co to povídá o salmonelle, vždyť tu já nemám, je to campylobacter jejuni... netrvalo ovšem dlouho a bylo mi to všechno jasné.

Večer mi ještě telefonoval Michal s tím, že v táboře vládně neskutečná panika a hysterie, nad čímž jsem jen nevěřícně kroutila hlavou. Prý dokonce z jednoho stanu byl slyšet telefonát, ve kterém někdo oznamoval rodičům, že přímo jmenovitě já mám infekční bakterii, že je to v táboře a že to není salmonela ale něco mnohem horšího... no co mám k tomu říct.

Úterý 10. 8. – probouzím se doma. Ještě pořád tomu můžu jen těžko uvěřit a ještě pořád doufám, že to je jen noční můra. 7:30 – odjíždíme na hygienu v Jičíně. Během sepisování protokolu jsem se dozvěděla pár zajímavých věcí. Například to, že tábor jsem **vůbec nemusela opouštět**, tento hygienik chtěl po trutnovském oddělení jen to, aby se mnou sepsali protokol a protože na hvězdárně je odpovídající hygienické zázemí a zařízení, absolutně prý netušil, že mě eskortují pryč, protože to **v mém případě vůbec není nutné**. Jestli jsem doteď byla jen zdrcená, tak tahle novinka mě úplně položila. Také **hromadný test pro všechna děvčata je zbytečná věc**... když jsme probrali ještě dalších pár věcí, vyznělo to asi tak, že pravděpodobně došlo k nějaké interakci mezi hvězdárnou a trutnovskou hygienickou správou, a tato interakce věci až přehnaně zdramatizovala. Pan doktor mi dal dokonce přečíst příslušné zákony k této problematice. Ptala jsem se ho totiž, jaké mají osoby, které dívkám zajistily nutnost jít na takový test, právo je k tomu dohnat... Takže vězte, že vy všichni, co vás donutili jít na výtěr jste o tom měli dostat do druhého dne písemné vyrozumění (čili nařídít ústně to mohli, ale posléze to nařízení měli poslat každému z vás osobně v písemné formě, pokud se tak nestalo, a já vím, že nestalo, je toto jednání v rozporu s tímto zákonem).

Z kanceláře jsem vycházela vyřízená a našťavaná a pevně rozhodnutá to ještě nevzdat. Proto jsem hned před budovou vytáhla mobilní telefon a zavolala do Trutnova na hygienu. Ozvala se ta samá osoba, která se mnou mluvila den před tím a jakmile jsem řekla, že jsem ta, co poslali z tábora domů, hned si vzpomněla. Jak jsem psala, byla jsem mírně našťavaná, takže jsem se s ní moc nepárala a rovnou se jí zeptala, jestli to ona volala minulý den paní ředitelce ještě před tím, než jsem jí něco mohla sdělit já sama a proč mě poslali domů, když to **není nutné**... Paní doktorka najednou změnila tón hlasu a jestli se včera snažila znít mile, dneska už se nenamáhalo. Absolutně bez skrupulí mi řekla, že „té ředitelce volala“ a evidentně jí to ani nepřišlo divné, natož pak neetické nebo něco podobného... Na otázku, proč mě poslali pryč mně bylo řečeno, že oni jsou Trutnov a že mají své postupy a že co říkají v Jičíně je nezajímá. A prý že jí „ta ředitelka řekla, že už tam jednu salmonelu na hvězdárně měla a že si to v žádném případě nechce zopakovat“ (mimoходом, ta **salmonela**, co tam byla před pár lety, přešla dotyčného za pár dní a jeho nikdo odjet nenutil, ačkoliv se zrovna vrátil z Rumunska, kde v té době byla šílená epidemie s těmito příznaky a kde na ni lidé umírali...). A také že tam jíme z ešusů, které si myjeme

v umyvadlech a několik dalších věcí, které se od paní ředitelky dozvěděla, považovala tato doktorka za neslučitelné s hygienickými zásadami. To, že **nemám žádnou salmonelu** jsem už neměla sílu znova zdůrazňovat... Tě osoby jsem se zeptala, jestli tedy děvčata dostanou písemná vyrozumění adresovaná přímo každé jedné z nich, načež paní doktorka div nespokla zalknutím sluchátko a vydala jen prapodivný zvuk, který by mohl asi dle mého odhadu znamenat „COŽE?!“. Připomněla jsem jí tedy příslušný zákon a také to, že spousta děvčat je plnoletých a že spouště se na vyšetření moc nechce, že to není zrovna příjemné... Paní doktorka srozumitelně odhláskovala „Výtěr z rektálu že je nepříjemné vyšetření?“ Ta otázka mě trochu zarazila a úplně automaticky ze mě vypadlo „no to víte, každému to není příjemné...“ za pár vteřin mi došlo, co jsem to řekla a rychle jsem se snažila to zamluvit, aby si to nedej bože nevzala osobně. Posléze vytáhla nečekaně silnou zbraň a to svědomí každé osoby a to, že by mělo být v jejich zájmu na ten výtěr jít. Takže pokud to nevíte, všichni jste tam byli dobrovolně. Znovu mi bylo zdůrazněno, že oni jsou Trutnov a že mají svoje postupy a pak jsem rozhovor s poděkováním ukončila.

Jakmile jsem dojela domů, volala jsem tu spoustu novinek Michalovi. Později mi volal zpátky s tím, že se znova spojili s Trutnovem, jak to tedy je a proč mě poslali domů, že Jičín říká něco jiného a v podstatě jim prý bylo skrz telefon sděleno jen to, že oni jsou Trutnov a mají svoje postupy a že co říká Jičín je nezajímá.

Takže sedím, ležím, chodím doma v depresi a sleduju, jak mi po devíti letech nepřetržitě účasti utíká expedice mezi prsty... kdo to nezažil, nepochopí, jaký je to pocit. Ale jinak můžu jít kam chci, s kým chci a dělat tam cokoliv mě napadne, jenom přístup na veřejná koupaliště mám omezen, pokud bych tam měla v plánu lézt do vody... tomu se říká karanténa. Říkám si, že horší už to snad být nemůže. Čtvrtek mě přesvědčil, že může.

Bylo rozhodnuto, že ve 12:00 půjdou na vyšetření na místní středisko všichni, kdo mohli přijít do styku s výše zmíněnou bakterií, tj. Janin spolubydlící, jeden z vedoucích, který navštěvoval dámské toalety a celé dámské osazenstvo tábora. Dámské osazenstvo hvězdárny se zpočátku vyšetření vůbec zúčastnit nemělo, ale nakonec navštívili místní středisko ještě ten den.

Se smíšenými pocity jsme vyrazili dolů do města. Napjatou atmosféru se snažila odlehčit pánská část výpravy svými vtipy. Brala jsem to celé jako nutnou, nevyhnutelnou nepříjemnost, kterou je třeba přetrpět, někteří si z toho dělali legraci, ale vím, že pár děvčat mělo před vyšetřením z toho všeho opravdu nepříjemné pocity a daly by nevím co za to, kdyby se tomu mohly vyhnout. Když vás totiž někdo takhle někam pošle, nic vám pořádně nevysvětlí a vy nemáte nejmenší tušení, co takové vyšetření obnáší, může vám to pěkně znepříjemnit půlku dne.

V ordinaci u paní doktorky mě opravdu překvapily cedulky na jednotlivých tyčinkách určených k vyšetření, které oznamovaly, že se jedná o podezření na styk se salmonelou. Hlavou mi proběhlo jméno campylobacter jejuni, ale to už šel na vyšetření další člověk...

Zbytek dne a den další probíhaly opět v tradičních táborových kolejkách. Zdálo se, že celá ta nepříjemnost s vyšetřeními a bakteriemi je za námi a že se nás už netýká. Za dva dny měly přijít výsledky, ale my jsme si nic nepřipouštěli, protože jsme se všichni cítili zdraví.

Po snídani za mnou přišel Michal říká: „Máš jít k ředitelce“. Proběhl mnou nepřijemný pocit, ale hned jsem ho zahнала. Michal šel se mnou a ve své pracovní měřitelka sdělila, že můj nález byl pozitivní, že mám salmonelu a že musím ještě ten den odjet. Vyjádřila mi porozumění a doufala, že příští rok přijedu zase.

Nemohla jsem zastavit, co mi teklo z očí, jen jsem se rozloučila a odešla jsem se zamknout na záchod. Brečela jsem a vzlykala a bylo mi jedno, že mě někdo uslyší, vždyť v tu chvíli se mi všechno zhroutilo. Akce, na kterou se těším snad celý rok dopředu, dva týdny s mými nejlepšími přáteli, všechna práce, o kterou jsem se jako vedoucí snažila, dovolená s mým přítelem, kterého vidám jen málo... Nechápala jsem, jak je to možné, jak to že mám salmonelu, když jsem neměla a nemám žádné příznaky a ani moje ruce nechtěly pochopit, že mají všechno sblatit do batohu a že musím odjet. Z minuty na minutu se ze mně stala „persona non grata“.

Odpoledne jsem dostala úpal a celý večer a noc proležela. Ráno jsem vstala a sbalila si. Nikdo mi nic neřekl ohledně toho, že odjíždím o den později a paní ředitelka opět vyjádřila politování nad tím vším, co se stalo a že musím odjet a rozloučila se se mnou. Ale jasně jsem seshora cítila ten tlak, že jsem měla odjet už včera a co tady k sakru ještě dělám. Raději jsem se z tábora odpílžila těsně před snídání, abych snad svojí přítomností nikoho nepohoršovala nebo nedělala problémy...

Ve čtvrtek ráno mi přichází zpráva, která potvrdila rčení, že nemůže být tak špatně, aby nemohlo být ještě hůř... Iva má salmonelu... Odpoledne se mi jí podařilo dovolat a po půlhodině telefonování jsme se dohodly, že přijede k nám, spojíme ty fiktivní bakterie dohromady, bude z toho ebola a pošleme to do Trutnova na hygienu v obálce. Tak sedíme u nás, popijíme tequilu (desinfekce je přece nutná), nadáváme, zoufáme a píšeme tuhle věc. Podle toho, co všechno se po táboře povídalo je totiž evidentně nutné vnést do celé situace trochu světla, protože některé věci, které se ke mně donesly, ještě pořád ani teď nechápu (např. zaslechnuto z kuchyňky – „... no za to všechno může ta holka, co to sem dotáhla, teď musí kvůli ní odjet další...“ a tak podobně, většinou to šlo z míst mimo expedičníky, ale stejně, řeknu vám, cítila jsem se opravdu skvěle).

Závěr

V pondělí jsem se povinně dostavila na hygienu v Praze. Dále jsem navštívila svoji praktickou lékařku. Jelikož jsem neměla žádné zdravotní obtíže, žádné léky mi nepředepsala a dala mi obecná doporučení, čemu se v souvislosti se salmonelou ve stravě vyhýbat apod. Samozřejmě jsem chtěla vědět, zda mám jít další den do práce, nebo zda mi dá nemocenskou, protože jsem v té době čerpala svojí dvoutýdenní dovolenou. Odpověděla, že jelikož nemám žádné zdravotní obtíže, můžu klidně do práce jít.

Takže zbytek týdne, který jsem měla trávit na dovolené v Úpici, jsem docházela normálně do práce.

Abych to tedy shrnula – nesmím být v místě, kde se mnou sdílí vykachlíčkové toalety přibližně dvacet žen a dívek, protože údajně mám infekční nemoc. Ale můžu odcestovat přes půl republiky, můžu přijet domů ke své rodině, můžu se volně pohybovat po milionovém městě a můžu chodit do práce, kde se mnou sdílí vykachlíčkové toalety přibližně padesát až sto žen.

Pokud by se v České republice objevila opravdu nebezpečná infekční nemoc, nemusíte se bát – hygiena ČR se postará, aby se co nejrychleji rozšířila.

No, dopadlo to tak, že ve čtvrtek jsem obdržela konečně třetí negativní výsledek a hrnula se do Úpice zachránit aspoň pár posledních dní... ale expedice už byla pro mě ztracená. A kvůli čemu? Na to si určitě všichni uděláte vlastní názor.

Ještě jsme měli jednu obět „salmonely“. Byla to Šárka a co se průběhu nemoci týče, vyhrává první cenu absurdnosti. Její první test byl negativní, ve druhém testu, který byl o tři dny později, vyhrála salmonelový los, takže byla také eskortována domů. Tam šla na test a hle, ten byl negativní a Šárka uháněla zpátky. No co dodat, třídenní bezpříznaková salmonela je mrcha.

Výtěrům zdar!!!

Pořadatelé

Za spolehlivým chodem celé expedice stojí úsilí mnoha lidí, kteří si zaslouží naše upřímné poděkování.

Hvězdárna v Úpici

<http://www.obsupice.cz>

Jako hlavní pořadatel expedice poskytuje potřebné zázemí – od záchodů až po dalekohledy.

Hvězdárna a Planetárium Mikuláše Koperníka v Brně

<http://www.hvezdarna.cz>

Už dlouhé roky dodává na expedici dalekohledy a kvalitní vedoucí a jistě si jí mnozí z vás zamilují, až se na ní ocitnou jako demonstrátoři při studiu na vysoké škole.

Amatérská prohlídka oblohy (APO)

<http://www.astronomie.cz>

Sdružení amatérských pozorovatelů oblohy. Místo kam můžete posílat své pozorování vzniklá během celého roku.

Tip: Tak upozorníte na svoji astronomickou aktivitu během roku a dveře na další expedici se vám otevrou o kousíček víc.

Expa @ www

Žijeme v době, kdy celý svět spojuje velká pavoučí síť internet. Určitě nejsem jediný z vás závislý na počítačích a internetu. Jako zdroj mnoha informací a komunikace je užitečný i pro expedičníky. A pokud zrovna nepoužíváte ICQ následující odkazy vás přivedou na stránky, kde můžete svým známým z Úpice být blíž.

Astronomická expedice

<http://expedice.astronomie.cz>

Oficiální web expedice. Zde se dozvíte všechny důležité informace o aktuálním dění, o tom jak probíhají přípravy, kdy je dead-line pro přihlášky a hlavně co je potřeba udělat, aby jste příští rok mohli přijet znovu. Najdete zde i sběrače ze starších ročníků expedice.

Neoficiální expediční web (N.E.W.)

<http://expa.astronomy.cz>

Kromě archivu pozorování vzniklých během expedice, zde najdete i adresář všech účastníků i za minulé roky, důležité oznámení o expedici a připravovaných akcích, zajímavě se vyvíjející fórum neboli tlachárnu, ale hlavně rozsáhlý fotoarchív nejen z letní expedice, ale i přátelských akcí, jako jsou mikroexpedice, OAV nebo setkání APO a jiné neformální setkání expedičníků.

Mageo

<http://www.mageo.cz>

Diskusní server. V záplavě auditorií vám doporučuji vyhledat *Expedice Úpice 04 – pro ty, kdož to opět přežili* a *Astronomický bulvár*.

Instantní expediční webík

<http://www.spacereader.com>

Jenom malá galérka fotomontáží na oživení vzpomínek. Neustále se připravují další :-)
Úpíčovinky – neboli vtipné i jiné úpravy a koláže expedičních fotek z produkce Michala Kartáka.

